

2017.
NOVEMBER
DECEMBER

KERTÉSZEK ÉS
KERTBARÁTOK HAVILAPJA

KERTI KALENDÁRIUM

ÁRA: 440 FT • ELŐFIZETŐKNEK: 390 FT
WWW.KERTIKALENDARIAM.HU

TÁMOGATÓ:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

KERTI KALENDÁRIUM

www.kertikalendarium.hu

Alapítva: 1988

Megjelenik – január-február és november-december
összevonásával – évente 10 alkalommal

29. évfolyam, 11-12. szám
2017. november-december

FŐSZERKESZTŐ:

Pap Edina
VEZETŐ SZERKESZTŐ
Horváth Csilla

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ:

1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Postacím: 1591 Budapest, Pf.: 294.

KIADJA:

a Magyar Mezőgazdaság Kft.

Felelős kiadó:

Sári Enikő ügyvezető igazgató,
Hájos László ügyvezető igazgató.

LAPTERJESZTÉS, PÉNZÜGY:

Laczó Angéla, Cséki Marianna, Szabó Ildikó,
Hajcsér Anna

MARKETING: Horváth Roland vezető

Kovács Réka,
Bárdos László tervezőgrafikus

ÜGYFÉLSZOLGÁLAT:

Fontos Éva, Husztiné Csekő Emma
Tel.: 470-0411 Fax: 470-0410

HIRDETÉS:

Dohány Árpád (70)-232-4231
Bágyi Zsuzsa (30)-905-6460

Minden jog fenntartva! A lapból értesüléseket átvenni csak a Kerti Kalendáriumra való hivatkozással lehet. A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.

TERJESZTÉS:

A Magyar Posta Zrt., A Lapker Zrt., valamint az alternatív terjesztők.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.
Postacím: 1900 Budapest

Előfizetésben megrendelhető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél, www.posta.hu
WEBSHOP-ban (https://eshop.posta.hu/storefront/),

e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen,
telefonon 06-1-767-8262 számon,

levélben a MP Zrt. 1900 Budapest címen.

Külföldre és külföldön előfizethető a Magyar Posta Zrt.-nél: www.posta.hu WEBSHOP-ban (https://eshop.posta.hu/storefront/), 1900 Budapest, 06-1-

767-8262, hirlapelofizetes@posta.hu

Belföldi előfizetési díj egy évre: 3900 Ft.

NYOMJA: Ipress Center CE Zrt.,
2600 Vác, Nádas utca 8.

Felelős vezető: Borbás Gábor

HU ISSN 0864-7852

A kiadó ISO 9001:2008 szabvány szerint tanúsított

www.magyarmezogazdasag.hu

Szerkesztő:

Práger Ádám, Kiss Melinda

Nyugalom, elcsendesedés

Beköszöntött az év vége. Kiürültek a zöldségágyások, lehullatták leveleiket a gyümölcsfák, a pincékben már kifort az első újbor. Ahogy a természet, a kertészkedő ember is visszavonul és készül a jövő évre.

A rövid nappalok, a zord téli hónapok lecsendesedésre, nyugalomra intenek. Segítenek ebben szép őszi végi, téli ünnepeink. A mindenszente az elmúltak felé fordulásra, emlékezésre indít. Márton napján megkóstoljuk az újbort és libalibakomával emlékezünk meg Pannonia alázatos püspökéről. András-nap már előrevetíti nekünk adventet, legszebb keresztény ünnepünket, a karácsonyra való testi-lelki felkészülés négy hetét.

Karácsony a család ünnepe. Jó alkalom arra, hogy gyermekeinkkel, unokáinkkal anekdotázzunk, tanuljunk egymástól, ápoljuk a családi hagyományokat, átadjuk ismereteinket, akár a sütés-főzésről, barkácsolásról, akár a kertészkedésről.

Használjuk ki a nyugalom, az elcsendesedés heteit! Járjunk közösségekbe, tartsunk családi, baráti összejöveteleket. Olvassunk szakkönyveket, szaklapokat. Legyen ez a feltöltődés időszaka!

Minden kedves Olvasónknak áldott, békés karácsonyi ünnepeket, bő természetben gazdag új évet kívánunk!

Kertbaráti üdvözlettel:

Pap Edina
főszerkesztő

Palántanevelés otthon

AMÍG NYÁRON AZ ERŐS NAPSUGÁRZÁSTÓL KELL A NÖVÉNYEINKET ÁRNYÉKOLÁSSAL VÉDENI, A TÉLI HÓNAPOKBAN A FÉNY HIÁNYA JELENT GONDOT. EHHEZ IS KAPCSOLÓDÓ, MINDEN ÉVBEN VISSZATÉRŐ OLVASÓI KÉRDÉS: HOGYAN LEHET TÉLEN HAJTATÓHÁZBAN ÉS LAKÁSBAN JÓ MINŐSÉGŰ PALÁNTÁT NEVELNI?

DR. TERBE ISTVÁN

Magyaráztaként talán legjobb *Liebig* úgynevezett minimumtörvényéből kiindulni, amely szerint a növény teljesítőképességét, azaz a termesztés sikerét mindig a minimumban lévő élettényező határozza meg. Leghatékonyabban annak a javításával lehet a termést növelni, továbbá a tényezők egymással nem helyettesíthetők.

A négy alapvető tényezőt vizsgálva kimondhatjuk, hogy a víz és a tápanyagok télen még kisüzemben is könnyen biztosíthatók a palántaneveléshez, azonban a megfelelő hőmérséklet és fény mennyiség a téli hónapokban kiegészítésre szorul. Még a hőmérséklet emelésére 30 C-fokos hőlépcső esetén (olyan fűtési szint, amely során a külső és belső hőmérséklet különbsége 30 °C, vagyis a leghidegebb napokon, akár

mínusz 20-25 °C-ban is biztosan fagymentesen tartható a palántanevelő) számos megoldás kínálkozik, addig a fény pótlására – különösen lakásban történő palántaneveléshez – nagyon kevés lehetősége van a kertésznek. Még a palántanevelő fóliákban és üvegházakban is gyakori a fényhiány következtében fellépő megnyúlás, palántadőlés, virágrügy-differenciálódás elmaradása, virágelrűgás, lakásban, legyen az a legvilágosabb veranda vagy télikert, télen, kora tavasszal nehezen lehet elfogadható minőségű palántát nevelni.

A napfénynek több mint felét a növények fotoszintézissel hasznosítják. A téli hónapokban, a gyenge fényviszonyok miatt nem kielégítő, nem valósul meg szükséges mértékben a palánták fotoszintetikus tevékenysége, mert gyenge a

sugárzás és rövid a (természetes) megvilágítási idő. A téli hónapokban alig 8-9 óra az az időtartam, amikor olyan intenzitású fény éri a leveleket, amit a növények fotoszintézisre tudnak hasznosítani, ehelyett 10-12 órás időtartamra volna szükség. Eddig a zöldségajtatásban a pótmegvilágítással elsősorban ennek az időtartamnak a meghosszabbítására törekedtek, amit a magas elektromos költségek miatt gazdaságosan legfeljebb csak a palántanevelésben lehetett megvalósítani.

A késő őszi, téli hónapokban (november, december, január) a fény intenzitása is gyengébb a szükséges értéknél, alig éri el a déli órákban az 5-6 ezer luxot, azaz a 100-120 W/m² értéket, a megkívánt minimális 50 W/m² intenzitás legfeljebb 4-5 órán át biztosított. Ezen a téren jelentős kísérletek folynak a LED lámpákkal, amelyeket közvetlen a növények fölé, esetenként a növények közé helyeznek. A LED lámpák gazdaságosabban üzemeltethetők, és mint ahogy várható, a beruházási költségek is csökkenni fognak, a jövőben a palántanevelésben eredményesen használható lesznek.

A pillanatnyilag még drága pótmegvilágítás mellett azonban sokat tehetünk a természetes fény jobb kihasználásával a palánták fényigényének biztosításáért. Ilyen a hajtatóházak fólia- és üvegfelületeinek tisztántartása, az előregedett fóliák cseréje. Piszkos burkolatú palántanevelőkben – borús idő esetén – a szükséges minimális érték fele sem jut el a növényekre.

Tovább javítható a fénykihasználás a tenyészterület szabályozásával, a növények szétrakásával. Tűzdelés idején a fűtési költségek miatt célszerű sűrűn nevelni a palántákat, de a lombzat növekedésével a fénykihasználás miatt ajánlatos akár 2-3 alkalommal szétrakni (szélesíteni) a palántákat. Közvetlenül a kiültetés előtt paradicsomból a 18-20 növény, paprikából a 25-30 növény/m² darabszám kívánatos annak érdekében, hogy a rendelkezés-

re álló természetes fény maximálisan ki legyen használva.

Fehér színű fényvisszaverő fóliákkal, amelyeket a palántanevelő asztalokra, parapetekre terítünk, akár 10-15 százalékkal is tovább javítható a fénykihasználás.

Vigyázat az avar bemunkálásával!

Általános gyakorlat, hogy ősszel a kertben és az utcán a ház előtt lehullott lombot összegereblyézzük és az őszi ásás alkalmával a vetemények alá forgatjuk. Szerves anyag, ami lazítja a talajt, bomlásával hasznos tápanyagok szabadulnak fel, amelyek a talaj termékenységét növelik. Előfordulhat azonban, hogy később, a lombbal gazdagon ellátott és felásott talajon a növények a tápanyaghiány jeleit mutatják (2. kép). Hasonló jelenség tapasztalható nagy mennyiségű fűrészpor, faforgács vagy szalma bemunkálása után is. Felvetődik a kérdés: hová lett az a tápanyag, amit a lombbal vagy a többi szerves anyaggal bemunkáltunk a talajba?

A nagy mennyiségű cellulóz, amit az említett anyagok tartalmaznak, csak úgy képes bomlásnak indulni, elbomlani, hasznos humusszá átalakulni, ha az úgynevezett cellulózbontó mikroorganizmusok elszaporodnak rajtuk. Ezek hasznos tevékenységükkel a nyers cellulózból jó minőségű szerves trágyát (komposztot) hoznak létre. Azonban a baktériumok elszaporodásához jelentős mennyiségű nitrogénre van szükség, amit ha kell, akár a talajból is elvonnak a növények elől. Így fordulhat elő, hogy a bőséges szerves anyag bemunkálása ellenére is tápanyaghiányt mutatnak a növények.

Mi a teendő? Kétféle lehetőség van:

- A lombot csak komposztálás után, kb. egy év múlva keverjük a talajba, amikor már kellő mértékben összeérett.
- A lombbal együtt nitrogén műtrágyát is adunk (lomb mennyiségétől függően 1-3 dkg/m², kb. 5 kg/m² lombra

1 dkg/m² mészammon-salétrom számolható) és együtt forgatjuk ősszel a talajba.

Kisebb mennyiségű lomb használata esetén (1-2 kg/m²) nem kell az úgynevezett pentozánhatás jelenségével számolni, hasonlóan nem lép fel olyan esetben, ha valamilyen magas nitrogéntartalmú pillangós növény (pl. bab, borsó stb.) szárát és levelét is tartalmazza a bemunkálásra kerülő lomb.

Óvatosan a nitrogénnel

A FEJES SALÁTA NEM IGÉNYES A TALAJ SZERKEZETÉRE ANNYIRA, MINT PÉLDÁUL A PAPIKA VAGY AZ UBORKA. EZÉRT A TERMESZTÉSI GYAKORLATBAN CSAK KIVÉTELES ESETBEN HASZNÁLNAK AZ ÜLTETÉSE ELŐTT TALAJSZERKEZET-JAVÍTÁS CÉLJÁBÓL SZERVES TRÁGYÁT, AMIT EGYES TECHNOLÓGIAI LEÍRÁSOK EGYENESEN KÁROSNAK TARTANAK.

DR. TERBE ISTVÁN

A nitrogénben gazdag szerves trágyák használata – mint a sok nitrogénműtrágya is – egy határon belül növeli a zöldtömeget, de rontja a saláta fejképződését, megnehezíti a piac által elvárt kemény fejek kialakulását. Intenzív öntözéssel és magas hőmérséklettel párosulva lazábbak lesznek a szövetek, ami a saláta gombás betegségeinek (peronoszpóra, szklerotíniás betegség, botritisz) megtelepedését és elszaporodását is elősegíti. A fejes saláta rövid tenyészideje miatt a betegségek ellen használható permeező szerek élelmezés-egészségügyi várakozási idejének betartása gondot okozhat. Ezért a nitrogénnel „túlhajtott”, rossz kondíciójú növény esetében nehezebb a betegségek elleni védekezés is.

A fejes és kelkáposzta, a karalábé, a sárgarépa, a petrezselyem, a zeller, a cékla és a vöröshagyma esetében ismertek azok a gombás és baktériumos betegségek, amelyek évről évre igen súlyos veszteséget okoznak a prizmákban, a vermekben, a pincékben, de a legkorszerűbb

tárolókban is. Az ellenük lehetséges vegyszeres védekezés eredményességét nagymértékben lehet növelni, ha a tárolókat tisztán tartjuk és fertőtleníjük, de azzal is, ha magas szárazanyag-tartalmú, nem túllöntözött (lédús) terményt tárolunk be, amelyeken a betegségek lassabban telepsznek meg.

A termények tárolhatóságát rontó tényezők

- Legfontosabb a megfelelő, tárolási fajta megválasztása. Ez nagyon sokszor oka a nagy veszteségeknek, a kitarolt termény rossz minőségének.
- Kései és túllöntözés. Ilyenkor a termény megszívja magát vízzel, a sejtfalak vékonyak, esetleg a termés falán apró, szemmel nem látható repedések képződnek.
- A kései, betakarítás előtti nitrogéntrágyázás elkerülésével a nitrogénadagok visszafogásával javítható a tárolási minőség, hogy ne túlhajtott, rossz kondíciójú legyen a növény, „felfújít”, laza szövetállományú a termés.
- A káliumtrágyázás fokozásával, a kálium és nitrogén arányának helyes megválasztásával, amely hatására nő a szárazanyag-tartalom, vastagabb sejtfal alakul ki, és ebből adódóan a fertőzés nehezebben alakul ki.

A konyhakert is lehet szép!

KIOSZTOTTÁK A „A LEGSZEBB KONYHAKERTEK” – MAGYARORSZÁG LEGSZEBB KONYHAKERTJEI PROGRAM ORSZÁGOS DÍJAIT. A 72 EGYÉNI DÍJ MELLETT TELEPÜLÉSI, MEGYEI ÉS KOORDINÁTORI DÍJAK IS GAZDÁRA TALÁLTAK.

ALGEIER WENDY

2012-ben Karcagon Kovács Szilvia programigazgató kezdeményezésére indult el „A legszebb konyhakertek” – Magyarország legszebb konyhakertjei program, amely már 2013-ban országos mozgalommá nőtte ki magát. A program célja, hogy a kertművelők munkája kellő elismerést kapjon és példájuk nyomán minél többen műveljenek konyhakertet, hogy az évszázadok során összegyűlt tudás, tapasztalat tovább öröklődjön.

A verseny komplex gondolkodásmódot próbál terjeszteni azzal, hogy minden évben kiemelt programot is hirdet. A korábbi években a madárbarát, rovarbarát kert, illetve fűszer- és gyógynövényes kert kialakítása, idén pedig a hasznos rovarok kertben való megtelepítése és védelme volt a kiemelt feladat, amit igen sokan, a jelentkezők mintegy 90 százaléka teljesített.

A program egyik célkitűzése, hogy természetes védekezési módokat honosítson meg a házikertekben. Kovács Szilvia programigazgató nagy öröme ennek igen sokan meg is felelnek, növénytársításokkal, növényi levelekkel és más öko-bio módszerekkel tartják egészségesen növényeiket, illetve aki mégis kémiai növényvédőszerrel hív segítségül a védekezésben, azok permetezési naplójában rögzítik a kijuttatott kezeléssel kapcsolatos tudnivalókat.

Elismerés illeti a zsűritagokat és koordinátorokat, több mint 2000-en önkéntesként vesznek részt a szervezésben és a helyi zsűrizésben.

A verseny már az első évben nemzetközivé vált. Az öt év alatt eddig összesen 7 ország 534 településéről jelentkeztek kertművelők, az idén hazánkon kívül az USA-ból, a dél-angliai Plymuthból, Erdélyből és Délvidékről is érkeztek nevezések.

Az idén 366 település 2351 kertművelője vállalta a megmérettetést, közülük 96 településről 240-et jelöltek országos díjra. Nagy István miniszterhelyettes, parlamenti államtitkár és Kovács Szilvia programigazgató hét versenykategóriában összesen 72 díjat (53 országos, 10 országos megerősítő, 6 örökös és 3 életmű díjat) adott át a legeredményesebb kertművelőknek.

Idén először megyei díjakat is kiosztottak. A szervezők úgy gondolták, hogy elismerni, díjazni érdemes azokat a telepü-

Mini kategóriában örökös díjat vehet át Szabó Pálné és felesége Muhiról. Apró kertjükben minden nagyon praktikusán és izléselesen elrendezett, az egészséges dísz- és haszonnövények szép összhangot teremtenek. Csigairtó futókacsáik még bájosabbá teszik az egyébként is páratlan összképet

léseket, akik példás gondossággal, lelkiismeretességgel viselik gondját és szervezik településükön „A legszebb konyhakertek” versenyt, illetve akik kiemelkedően teljesítettek ebben a programban akár helyi, akár országos szinten. Ezért minden megyei önkormányzatot felkérték megyei elismerés adományozására. Az idén öt megye élt ezzel a lehetőséggel. A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Szank községnek, a Békés Megyei Önkormányzat Kondorosnak, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat Tiszaörsnek, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Tunyogmatolcsnak, a Vas Megyei Önkormányzat pedig Káld községnek adományozott megyei díjat.

A program öt éves jubileuma alkalmából elismerésben részesítették azon településeket, akik immár ötödik éve töretlen lelkesedéssel szervezik településeiken a versenyt. Bácskossuthfalva, Badacsonytördemic, Biatorbágy, Bicske, Cegléd, Csongrád, Csorvás, Eger, Esztergom, Felsőörs, Gutorföldre, Jászapáti, Karcag, Kecskemét, Kenderes, Kiskunhalas, Kisújszállás, Kunszentmiklós, Mezőtúr, Nagykanizsa, Nyírmada, Pilisvö-

Bakó Péter biatorbágyi ligetes, mediterrán hangulatú pihenőkertjéhez harmonikusan illeszkednek a zöldeges és gyümölcsös részek. Minden adottságot kihasználva – kordonokon, lugasokon, magasságyásokban, edényekben, ámpolnás cserepekben – termeli a család kedvenc zöldségeit, gyümölcseit. Idén kislánya is saját ketrerzst kapott: a szülei segítségével épített mesekertet saját maga gondozza. Normál kategóriában érdemelték ki az országos díjat

rösvár, Pusztaszabolcs, Püspökladány, Temerin, Tiszafüred, Tiszaörs, Tunyogmatolcs, Tyukod és Újszilvás települési képviselői, illetve koordinátorai részesültek elismerésben.

Díjazták a verseny legaktívabb, legjobban teljesítő települését, akik a lélekszám arányában a legtöbb kertművelőt vontak a versenybe. Gutorföldre kapta az elismerést, ahol a lakosság 24 százaléka részvevője a versenynek. *Fercsák Lászlóné Szaknyéri Karolina* 2013-ban kezdeményezte a versenyhez való csatlakozást, azóta mozgatórugója, koordinátora a települési programnak, fantasztikus lendülettel, minden energiáját beleadva szervezi a helyi versenyt. Az 5 év alatt összesen 244 kertnevezésük és 40 országos díjra jelölésük volt. A gutorföldi kertek példásan gyönyörű bio kertek, eddig 10 országos elismerést szereztek, amiből 6 kert országos, egy pedig életmű díjat kapott.

Dr. Csákiné Jilling Zsuzsanna szekszárdi kertjét idén immár harmadszor ismerték el, így örökös díjat kapott. Az ötletes és szép magasságyásokban vetésforgóval minden talpalatnyi helyet kihasznál. Kertje madár- és rovarbarát darázsgarázssal, madáritatóval, virágokkal

Kósa Tamás Miklós Egerben, a Szépasszony-völgy helyi védelem alatt álló Öregkori pincési közvetlen közelében, egy borház kertjében mediterrán hangulatú konyhakertet hozott létre. A teraszos kialakítás, a rendezett, tiszta, virágos környezet és a Kárpát-medence növényeinek egyvelege varázslatos hangulatot áraszt. A normál kategóriában nevezett kert idén először kapott országos elismerést

Bányainé Pajor Gabriella szimmetrikus elrendezésű kiemelt ágyásokban, a növénytársítás szabályainak figyelembevételével alakította ki hasznokertjét. A kert közepén süllyesztett hordóban pihen az öntözővíz, mellette csendes szemlélődésre, pihenésre szolgáló pad kapott helyet. A nagykovácsi kerttulajdonos idén másodszor kapott országos elismerést, így megerősítő díjat vehetett át

Róza Péter balmazújvárosi zártkertjében bio módszerekkel, vegyszermentesen termel. Idén kialakított dombágyását, amely minden várakozáson felül ontotta az egészséges és gyönyörű zöldségeket, kisunokájával ketten gondozzák. A hozzá látogató érdeklődőknek szívesen átadja a sok év alatt összegyűlt gyakorlati tudását

Tóth Pál kimagasló munkát végez békéscsabai zártkerti gyümölcsösében, amely rendezett, szakszerűen, kifogástalanul ápolt, kihasználtsága maximális, korona- és tőkealakításai egyedülállóak. Egy gyümölcsfán több fajtát is termeszt, tudatosan használja oltási, szemzési tapasztalatait. A termés mennyisége és minősége az évről évre függetlenül folyamatosan magas, bizonyítva a szakértelmet és a sok munkát

Mayer Erika és családja Szegedről negyedik alkalommal kapott országos elismerést, tehát életműdíjban részesült. Vegyes zártkert kategóriában nevezett kertjük lenyűgöző, a bio növénytermesztés és az állattartás harmóniában vannak egymással. Zöldségeik, gyógy- és fűszernövényeik dísnövények módjára pompáznak a kertben. Az egész család szívvel és lélekkel gondozza a kertet

A Monte Corona Műemlékvédő Egyesület Oroszlányban, az országban egyedülálló Kamalduli Remeteség területén, az évszázados hagyományokat megőrizve gyógy- és fűszernövények sokaságát termeszt, amelyet gyümölcsfák és bogyós terméshatározatok gazdagítanak. A termést feldolgozzák és rendezvényeken mutatják be a gyógy- és fűszernövények gyűjtését, feldolgozását

A Városi Kertek Közhasznú Egyesület Aranykatica Kertjét Budapest 19. kerületében három nemzedék műveli együtt. A közösségi kertben nagy figyelmet fordítanak a kert összképére, fenntartására és folyamatos fejlesztésére. Nemcsak az egyéni ágyások, hanem a közösségi művelésű területek is szépen gondozottak

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tudatos márkaépítéssel a MagyarBrands 2017 díjig

AZ IDEI ÉVBEN A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG KFT. A „MAGYAR MEZŐGAZDASÁG” MÁRKÁJÁVAL – A HAZAI AGRÁRMÉDIA-CÉGEK KÖZÜL ELSŐKÉNT –, A BUSINESS SUPERBRANDS 2017 DÍJAT KÖVETŐEN „KIVÁLÓ ÜZLETI MÁRKA” KATEGÓRIÁBAN ÚJRA ELNYERTE A MAGYARBRANDS 2017 DÍJAT.

HORVÁTH ROLAND
marketingvezető

A Magyar Mezőgazdaság Kft. Magyarország legnagyobb agrárszaklap-kiadója. Tizenegy rendszeresen megjelenő kiadványa és 11 állandó melléklete teljesen lefedi a mezőgazdasággal foglalkozók körét, a kistermelőktől kezdve a nagy gazdaságokban döntéshozó pozícióban lévő szakemberekig, vezetőikig. Kiadványait mintegy három és fél millióan olvassák évente.

A kiadó legfontosabb célja, hogy a vidéket széleskörűen informálja, vagyis lapjaival eljuttassa a szükséges híreket, szakmai anyagokat az olvasókhoz. Fontos, hogy a lapjában közölt írások aktuálisak, informatívak, áttekinthetőek és közérthetőek legyenek.

A Magyar Mezőgazdaság Kft. az egyetlen hazai agrárgazdasági (Magyar Mezőgazdaság) és az egyetlen kertészeti (Kertészet és Szőlészet) hetilap kiadója. Ennek a versenyelőnynek köszönhetően a cég a legnagyobb hazai mezőgazdasági és kertészeti kiállítások állandó médiapartnere, hivatalos lapja (Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár – OMÉK, AGROMashEXPO, Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok, Bábolnai Gazdanapok, Kaposvári Állattenyésztési Napok, Construma Kert).

Az információs technológia robbanásszerű fejlődésére és a megváltozott tartalomfogyasztási szokásokra reagálva hét szaklapját

már digitális formában is megjelenteti a cég, elsőként a hazai agrárszaklap kiadók közül. Ezzel az innovatív megjelenési formával a hazai agrár-felsőoktatási intézmények hallgatói felé is nyitott, hiszen ők a jövő olvasói, a jövő agrárgazdálkodói. Ennek keretében a kiadó gondozásában megjelenő, piacvezető Magyar Mezőgazdaság agrárgazdasági hetilap digitális változatát a Debreceni Egyetem és a Kaposvári Egyetem agrárszakos hallgatói, illetve a Szent István Egyetem kiváló minősítésű diplomát szerzett szakemberei hétről hétre olvashatják. Pozitív fogadtatásban volt része a kiadó digitális lapjainak a határon túli magyarok lakta területeken is.

A „Magyar Mezőgazdaság” márka tudatosítását a lapkiadó további ágazatainak almárkáival, a márka kiterjesztésével is igyekszik elősegíteni. Ilyen almárka például a www.magyarmezogazdasag.hu Agrárhírporthal logó, amely a lapkiadó rendkívül népszerű online napilapjának emblémája.

Szintén a cég almárkája az MMG-Gép-Piac, amely a legnagyobb példányszámú hazai gépesítési kiadvány, hiszen a piacvezető Magyar Mezőgazdaság, valamint a Kertészet és Szőlészet hetilapok rendszeres havi melléklete. Ezen versenyelőnyökre támaszkodva az MMG-Gép-Piac a Mezőgazdasági Eszköz- és Gépforgalmazók Országos Szövetségének (MEGFOSZ) hivatalos

melléklete, amely a leghatékonyabb elérést biztosítja a MEGFOSZ tagjai számára.

Mindezekon felül a Magyar Mezőgazdaság Kft. már tizenegyedik éve a Kaposvári Állattenyésztési Napok, a Dunántúl legnagyobb mezőgazdasági kiállításának szervezője, amely évről évre mintegy 200 szakkiállítót és 30 ezer látogatót vonz, és ahol több mint 1000 tenyészállatot vonultat fel szakmai és közönségprogramjainak keretein belül.

A cég nevéhez köthető egyebek mellett a minden évben megrendezésre kerülő Agrármarketing- és Médianap. Ennek a konferenciának a keretében a legfrissebb trendekhez igazodó marketingstratégiai megoldásokkal igyekszünk támogatni a mezőgazdasági piac szereplőit.

Szintén cégünk szervezi a SMART FARM - Precíziós Mezőgazdasági Konferenciát, amelynek célja, hogy hazai és nemzetközi példákon keresztül mutassa be a precíziós mezőgazdaság gyakorlatát, és azokat az innovatív megoldásokat, amelyek hozzájárulnak az agrártermelés hatékonyságának növeléséhez és hosszú távú fenntarthatóságához.

Mindezekon felül a Magyar Mezőgazdaság Kft. és a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. közös szervezésében az idei évben „Agrárakadémia” néven nyílt konferenciasorozat indult útjára. A fórum az agrár-szakpolitika irányvonalainak bemutatását és népszerűsítését célozza meg tematikus felépítésben, minden hónap elején.

A Magyar Mezőgazdaság Kft. több díjat elnyert 26 éves fennállása során, ahogy több díj alapítása is a nevéhez köthető. Hisszük, hogy a minősítés, amelyet a Magyar Mezőgazdaság márka elnyert, nemcsak biztonságot, de garanciát is nyújt olvasóink és partnereink mindennapi választásához!

Köszönjük Olvasóink és Partnereink megtisztelő bizalmát!

Kiváló magyar márkák versenye

A MagyarBrands program már nyolcadik éve díjaz kiváló magyar vonatkozású márkákat, olyanokat, amelyek a magyar szellemi munka méltó képviselői hazánkban és határainkon kívül is. A díj odaítélése számszerűsíthető kritériumok alapján történik, amelyet egy önkéntes, független szakértőkből álló bizottság döntése egészít ki.

A szakértői bizottság összetett szempontrendszer alapján díjazta a cég „Magyar Mezőgazdaság” márkájának hírnevét, tradícióját, hazai és külpiaci aktivitását, értékteremtő képességét, misszióját és társadalmi felelősségvállalását, a cég stabil piaci helyzetét, a márka megbízhatóságát, valamint folyamatos innovációit a hazai agrármédiában.

Ellenálló birsfajták

ŐSI, VÁLTOZATOS GYÜMÖLCSÜNK A BIRS, AMIT NAPJAINKBAN A MODERN KONYHAMŰVÉSZETBEN ÚJRA FELFEDEZNEK, ÉS NAGY NÉPSZERŰSÉGRE TETT SZERT MINT PÁLINKA-ALAPANYAG.

HORVÁTH CSILLA, PALESITS ZSOLT

A melegkedvelő birsfajták gyümölcse aszeptember végétől november közepéig szedhető. Sajnos elég nehéz megállapítani a pontos érettségét, mert csak leszedés után, utóérlelve puhul meg valamiképp, és akkor kezdi ontani fűszeres illatát. Bokor- vagy fatermetű fajtái léteznek. Dísznövénynek is beillő, szép növény nagy, sötétzöld, molyhos leveleivel és aranyárgára érő, alma vagy körte alakú gyümölcseivel. Kimondottan későn virágzik. Tápanyagigénye hasonlít az almára, de a túl sok nitrogéntől könnyen húsbarulás alakulhat ki. Téli fagyokra érzékeny, ezt a fajtaválasztásnál érdemes figyelembe venni.

Alapvetően mérszérzékeny növény, de a mai alanyhasználatl ez a tulajdonsága ellensúlyozható: a BA-29, az AdamsR és az ElineR jó méstűző képességű, erős növekedésű alanyok és a téli fagyűrésük is jobb a Nyugat-Európában leggyakrabban használt EM-A birsnél. Jó a kompatibilitásuk a termesztett fajtákkal.

Két betegség veszélyezteti

Virágzaskor két kórokozóra is kimondottan érzékeny, a monília és a tűzelhalás. A birset fertőző moníliafaj (*Monilinia linhartiana*) a levelet és a hajtást is képes

megbetegíteni, de a terméskezdeményre a legveszélyesebb. A levélen ék alakú barnulás, elhalás alakul ki a levélnyélről kiindulva, a felületén pedig szürkésfehér bevonat képződik. A fertőzött hajtás a rajta lévő levelekkel együtt lankad, hervad, végül elszárad. A gyümölcskezdemények elbarátnak, összeaszalódnak és lehullanak, nem alakul ki rajtuk a moníliakra jellemző penészpárna. Később az érőfélben lévő gyümölcsöt már a *Monilinia fructigena* fertőzi, az ismert tünetekkel.

Könnyen összetéveszthető a két veszélyes betegség, de a birsmonília okozta hajtáshervadásnál a levelek vörösesbarnára színeződnek, a tűzelhalásnál feketésbarnára, és csapadékos időben megjelenik a hajtáson a baktériumnyálka is. A tűzelhalás kórokozója (*Erwinia amylovora*) meleg, párás, nedves időben veszélyezteti a birset szinte az egész tenyészidőben. Meleg időben a fertőzéshez elég a hajnali harmat, illetve nyári viharok, jégverés után áll fenn fertőzésveszély. Nagyon fontos rendszeresen átvizsgálni a birsültetvényt és minél hamarabb eltávolítani a fertőzött részeket.

Már léteznek tűzelhalással szemben ellenálló fajták. A birsmonília ellen már kora tavasszal, a hajtásnövekedés elején el kell kezdeni a védekezést az engedélyezett szerek valamelyikével, a permetezést ajánlott megismételni rózsaszínbimbós állapotban, szíromhullás után, valamint a gyümölcsnövekedés kezdetén.

Cydora Robusta®

Új, védett német fajta, ellenálló a tűzelhalással szemben. A hajtások vége ugyan megfertőződhet, de 8-10 cm után kialakul egy elzáró réteg, ami nem engedi a fás részig a

Tudta?

A birs gyógyhatásának egyik alapja a benne lévő sok csersav. Egészségesebb gyümölcs, mint az alma, több vitamin és ásványi anyag van benne. Gazdag forrása az A-, B₃-, B₆-, C- és P-vitaminnak, sok benne a kalcium, magnézium, vas, foszfor és kálium. Ennek köszönhetően szerteágazó jótékony hatását tartják nyilván. Közrejátszik a koleszterinszint szabályozásában, magas pektintartalmánál fogva ízületi fájdalmak, reuma, köszvény tüneteit képes enyhíteni, de használható szemgyulladás, égési sebek, torokgyulladás, skorbut, vérzékenység,

bőrszárazság kezelésére. Kedvezően hat a szív működésre és a vérnyomásra a benne lévő sok kálium és magnézium miatt, rostanyagai pedig serkentik a bélműködést. Kosmetikumokban bőrn nyugtató, pórusösszehúzó, frissítő hatását használják ki. A nyers birslé kiváló a gyomorpanaszok enyhítésére, az anyagcsere fokozására, az emésztés serkentésére, ezen kívül görcsoldó tulajdonsága is van. A népi gyógyászatban a birsmagok főzetét köhögés, gyomor- és bélgyulladás, hasmenés kezelésére javasolják.

fertőzést. Így a fákat nem kell erősen csonkolni a betegség következtében.

Fiatalon erős, később közepesen erős növekedési erélyű. Október elején-közepén szedhető, októbertől novemberig fogyasztható a gyümölcs. Körte alakú, éréskor szép, sárgára színeződő, intenzív illatú birs. Húsa erősen aromás, színe szép krémsárga. Héja közepesen vastag, enyhe molyhosszággal.

Korán termőre fordul, rendszeresen, bőven terem. Öntermékeny. Tűzelhalással, levélfoltbetegségekkel és szürkerothadással szemben nagyon jó az ellenállósága, a *Monilinia fructigena* viszont fertőzheti a gyümölcsét.

Leskováci

Régi, balkáni eredetű fajta. Fája nem túl erős növekedésű, lapított, széthajló koronát nevel. Szeptember végén, október elején szedhető, utóérés után decembertől januárig fogyasztható. Gyümölcse közepes méretű, alma alakú, néha bordázott, éretten sima héjú, gyöngyű sárga színű. Húsa sárgásfehér, édes, illatos. Hússzínét főzés után is megtartja.

Korán termőre fordul, igen bőtermő. Ajánlott porzópárja a *Vranja*. Az ismert birsbetegségekre érzékeny.

Vranja

Európában elterjedt és termesztett, régi szerb birsfajta. Elterjedését annak köszönheti, hogy kiváló pollenadója a Leskovácinak és emellett igen nagy méretű, körte alakú gyümölcsöt terem. Fája erős növekedésű, feltörő ágrendszerrel. Hibája, hogy korán virágzik, a késő tavaszi fagyok károsíthatják. Ellenállósága a Leskováciéhoz hasonló.

Rea's Mammoth®

Régi, Angliában és német nyelvterületű országokban használt fajta, a *Vranja* birshez hasonló minőségi jellemzőkkel és igen nagy gyümölcsmérettel. Októberben szedhető, novembertől januárig fogyasztható. Gyümölcse körte alakú, fénylő sárga héjú, enyhén molyhos. Éretten a húsa nem túl kemény. Fája egészséges lombozatú, rendszeresen és bőven terem, öntermékeny.

Gondoljunk a jövőre

BÁR NOVEMBERBEN KEVESEBB A DERŰS NAP ÉS EGYRE ALACSONYABB A LEVEGŐ ÉS A TALAJ HŐMÉRSÉKLETE, A GYAKORI ESŐZÉSEK MIATT JELENTŐSEN JAVULHAT A TALAJ VÍZTARTALMA, AMI ELŐSEGÍTI A TÁPANYAGOK FELVÉTELÉT ÉS RAKTÁROZÁSÁT. A TÉLI HÓNAPOK ALATT A NÖVÉNYEK MINIMÁLISRA CSÖKKENTIK ÉLETFOLYAMATAIKAT ÉS NYUGALMI ÁLLAPOTBA KERÜLNEK.

DR. KOLEVA ROSZICA

Lombhullás után szakítsunk időt a károsítók gyérítését szolgáló mechanikai növényvédelmi munkákra, amelyek a megelőző szerepük miatt nagy jelentőséggel bírnak. Sok olyan rovar- és gombafaj van, amely a gyümölcsfákon vagy azok közvetlen környezetében – a talajban, a lehullott levelekben – telél át. Ellenük a nyugalmi időszakban is hatékonyan védekezhetünk. Ennek érdekében novemberben is folytatjuk a beteg, lehullott levelek összegyűjtését és megsemmisítését az ott telelő kórokozók

későbbi fertőzéseinek megakadályozására. A kórokozók mellett ezzel elpusztíthatjuk az almát, a körtét és a szilvát is rendszeresen károsító *almalevel-sátorosmoly* és *almalevel-aknázómoly* telelő alakjait (bábok, kifejlett hernyók), amelyek szintén a lehullott levelek aknáiban telelnek át.

A gyümölcsfák körüli ápolási és fatisztogatási munkákat már most érdemes elkezdni a fákon vagy közvetlen környezetükben (pl. a talajban) telelő kártevők gyérítése érdekében annak ellenére, hogy

a nyugalmi időszak végéig még sok idő áll rendelkezésünkre. A tisztogatási munkák során az idősebb fák repedező törzsét kéregkaparó vassal, a kisebb kéregrepedéseket drótkéfével tisztítsuk meg, arra ügyelve, hogy az egészséges kérgen vagy hánccsrészen véletlenül se ejtsünk sebeket (főképp). A kéregkaparékot gondosan gyűjtsük össze a fa alá terített ponyvába vagy papírba, majd égessük el vagy jó mélyen ássuk el a talajba. A fenti eljárással sok kártevő telelő alakja pusztítható el, ilyen például az alma-, a szilva-, a barackmoly és a keleti gyümölcsmoly gubója, a pajzstetvek, a körte-levélbolha kifejlett egyedei, a piros- és barna gyümölcsfa-takácsatkák téli tojásai és a gyűrűs szövőlepké petecsomói.

Fontos!

Az alma és az őszibarack lisztharmatának kórokozója a fehér bevonatú, gertyaszerű vesszők rügyeiben telel. Mivel a felső rügyek a legfertőzöttebbek, a vesszők felső részét levágva jelentősen mérsékelhetjük a kórokozó elsődleges fertőzéseit a következő év tavaszán.

A faápolási teendők során vágjuk le a sérült, a letört vagy a károsítókkal (monília, tűzelhalás, vértetű) fertőzött vesszőket, ágakat. A beteg részeket mindig úgy távolítsuk el, hogy az egészséges részből is vágjunk egy kb. 5-8 cm-es darabot. Gondoskodjunk a metszési felületek gyors lezárására sebkezelő anyaggal (pl. *Fadoktor*, *Fagél*). A monília kora tavaszi fertőzési lehetőségeinek csökkentésére szedjük le (a magasan lévőket hernyózó ollóval) és semmisítsük meg a fán maradt monília gyümölcsöket, valamint a meggyfák esetében a kórokozó gomba micéliumával fertőzött száraz vagy rákos részeket is (képen). A sebek gyors lezárását se mulasszuk el. Távolítsuk el a taplógombákkal berakódott vagy az úgynevezett rejtett életmódú kártevők (szűbogarak, kéregmoly, farontó lepkék, almafaszitkár) járataival átfurkált, száraz, korhadt fás részeket, mert ezek a károsítók telelőhelyei is.

KEDVES OLVASÓNK!

**Jövő évi első lapszámunk
2018. január 10-én jelenik meg!**

Javaslatokat, észrevételeket, ötleteket a kertikalendarium@gmail.com e-mail címre, valamint a szerkesztőség címére (1591 Budapest, Pf.: 294) várjuk.

Kellemes pihenést, hasznos felkészülést és jó olvasást kívánunk!

A szerkesztőség

A málna kórokozói

A TÖBBNYIRE KISÜZEMBEN, HÁZIKERTBEN TERMESZTETT MÁLNÁT SOK KÁROSÍTÓ VESZÉLYEZTETI. A KIEGÉSZÍTŐ AGROTECHNIKAI, MECHANIKAI ELJÁRÁSOKNAK IS IGEN NAGY SZEREPÜK VAN A KÁROSÍTÓK LEKÜZDÉSÉBEN. MOST A KÓROKOZÓKAT ISMERTETJÜK.

DR. KOLEVA ROSZICA

A vírusos betegségek közül a *málnamozzaik* a legjelentősebb. A betegséget több kórokozó vírus okozza. A málnásokban ma már mindenütt ismert betegség. A fertőzés hatására tavasszal a leveleken elszórtan szögletes, sárgászöld foltok, levélsárgulás (1. kép) jelenik meg. A bokrok elseprűsödnek, gyenge, vékony hajtásokat

hoznak. A rossz termékenyülés miatt a gyümölcsök magvasak, ehetetlenek. A fertőzési források az anyanövények, ahonnan a kórokozók szaporítóanyaggal vihetők át, de a legfontosabb terjesztői a levéltetvek. A betegség megelőzhető vírusmentes szaporítóanyaggal, valamint a vírusvektor levéltetvek elleni rendszeres védekezéssel.

Az *agrobaktériumos gyökérgolyva* jelenleg a málnában csak szórványosan fordul elő. A málnatövek 4-5 év alatt fertőződhetnek meg ezzel a kórokozóval. A málnán kívül gazdanövényei még a szeder, a szőlő és a krizantém. A tünetek a hajtásokon és a vesszőkön figyelhetők meg. A kórokozó által fertőzött málnatövek gyengén növekednek, a hajtáson apró, sárgászöld, egymásba olvadó daganatok jelennek meg, a vesszőn a daganat karfiolszerű, barna

és kemény (2. kép). Fertőzési források a talaj és a beteg növények. A kórokozó a letermett vesszők eltávolításakor növényi nedvekkel is átvihető. Kártétele nyomán gyors leromlás következik be, főleg akkor, ha a gyökérnyaki részén képződő tumorok a tápanyag-szállítási zavarokat fokozzák. Gyökérgolyvával fertőzött málnatövek nem használhatók fel telepítésre!

A málna didimellás vesszőfoltossága a legelterjedtebb málnabetegség. A fertőzések nyomán a vesszők alsó harmadában, a rügyek környékén nagyméretű (20-30 mm hosszú), ovális alakú, vörösesbarna foltok keletkeznek. Később a foltok közepe kiszürkül, és benne elszórtan szabad szemmel is

látható fekete pontok (piknidiumok) jelennek meg. A kettévágott vesszőn kéregelhalás figyelhető meg. Erős fertőzés esetén a vesszők elpusztulnak. A leveleken a levélcúscstól kiinduló V alakú (3. kép), vagy a levéllemezen ovális alakú, barna foltok láthatók. Fertőzési források a beteg vesszők. Gazdanövénye a málna. A kórokozó a málnavessző-szúnyog (4. kép) által okozott sebzéseken keresztül hatol a hajtásba és a megtámadott vesszőkből a későbbiekben továbbfertőz.

Figyelem!

A málna tápanyag- és a vízigénye sekélyen elhelyezkedő gyökérrendszere miatt nagy. A hazánkra jellemző mérsékelt kontinentális éghajlati viszonyok között a málna sikeres termesztése csak öntözés mellett lehetséges. A jó általános egészségi állapotban lévő, erőteljes növényeket a kórokozók ritkábban támadják meg.

Az elziónés betegség kialakulása elsősorban csapadékos, párás időben várható. A betegség a hajtásvégek tömeges elhalását, az asszimilációs felület jelentős csökkenését okozza. A málnán és a szedren fordul elő. A tünetek a levélen, a hajtáson és a vesszőn figyelhetők meg. A leveleken kisméretű, pontszerű, lilás foltok jelennek

meg, amelyek később megnagyobbodnak és a közepük kifehéredik (főképen). A foltok gyakran kitöredeznek. A beteg vesszőkön besüppedő, 3-4 mm-es foltok jelennek meg, amelyek közepé szürkésfehér, szegélye lilásbarna. A foltokban apró, szabad szemmel nehezen látható pontok (szaporítóképletek) vannak. A megtámadott részek lesznek a fertőzések forrásai, de a kórokozó elsősorban a fertőzött vesszőkön telel át.

A málna leptoszfériás betegsége a málna és a szeder vesszőinek pusztulását okozza. A gomba a hajtásokat és a vesszőket elsősorban a szárítóvi részeknél fertőzi meg. A beteg részeken 20-30 mm hosszú, szabálytalan alakú, sötétbarna foltok keletkeznek, amelyekben elszórtan apró, fekete piknidiumok láthatók. A vesszőn a foltok kiszürkülnek, a kéreg berepedezik és a szárítóvi résznél könnyen kitörik. A hajtásokat kettévágva a bélszövetig húzódó barnulás észlelhető. Az ilyen vesszők elpusztulnak. A fertőzés forrásai a beteg vesszők. A leptoszfériás betegség kórokozója gyengült ségi sepparazita; a sýnylőddő málnatőveket károsítja elsősorban.

A mikoszfereállás levélfoltosság kórokozója kizárólag a málna leveleit fertőzi. Előfordulását hajtáson és vesszőn eddig nem figyelték meg. Gazdanövénye elsősorban a málna, de a szedret is megtámadhatja. A

fertőzés nyomán a leveleken apró, szögletes, barna szegélyű (szeder esetén liláspiros), a közepén kivilágosodó foltok láthatók (5. kép). A foltokban található szaporítóképletek (sötétbarna piknidiumok) szabad szemmel alig láthatók. Erős fertőzés esetén a foltok összeolvadnak és a levelek elszáradnak. A fertőzési források a talajra hullott levelek, amelyben a kórokozó piknidiumai telelnek át. A tünetek gyakran az elziónés megbetegedéssel együtt lépnek fel.

A botrítisztes betegség a málna gyakori és súlyos károkat okozó betegsége. Főleg termésrohadást idéz elő, de nem ritka a hajtások, a vesszők és a rügyek fertőződése sem. Az éretlen bogycók összeaszalódnak és elbarnulnak, az érettek fakó színűek lesznek és megpuhulnak, felületükön dús, szürke penészgyep jelenik meg (6. kép). A beteg gyümölcsök elrotthatnak. A kórokozó a beteg vesszőkben, a talajra hullott levél- és bogycómaradványokban telel át. A gomba szaporodásához a csapadékos időjárás, a párás levegő rendkívül kedvező feltételeket teremt. A szürkerothadás korai fertőzése ellen a virágzás kezdetétől célszerű permetezni.

A málna lisztharmata főleg meleg, száraz nyarakon, a fejlődő hajtások végein elvéve jelentkezik. A leveleken szürkésfehér

bevonat jelenik meg. A betegség észlelése esetén kéntartalmú készítményekkel (pl. *Thiovit Jet*) eredményesen védekezhetünk. A málna védelmének alapja a hatékony kémiai védekezés és az agrotechnikai, mechanikai eljárások együttes alkalmazása. A védekezés a fiatal málnatöveknél sem hanyagolható el. A vesszőbetegségek ellen a hosszantartó fertőzési veszély miatt a szüretig rendszeresen védekezni kell. A védekezéseket a szedés után is folytatni kell, mert a szüret alatt – 3-4 hét – nincs lehetőség a védekezésre, pedig a kedvező feltételek miatt a károsítók folyamatosan fertőznek. A málna lombhullásának időszakában és a nyugalmi állapotban kétszeri permetezés ajánlott réztartalmú szerrel a vesszőkön és a levelekben áttelelő szaporítóképletek számának csökkentésére.

A letermett, beteg vesszők eltávolításával és elégetésével megakadályozhatjuk a kórokozók áttelelését és ezáltal csökkentjük a következő évi fertőzési lehetőségeket. Az elzónés és mikoszferellás betegségek kór-

Telepítés előtt talajfertőtlenítés

Telepítés előtt ajánlatos talajfertőtlenítést végezni, mivel a málnatermesztésre alkalmas, tápanyaggal jól ellátott és jó vízgazdálkodású területeken a talajlakó kártevők (pl. cserebogárpajor, drótféreg) is gyakoriak. Nagyobb telepítéskor a talajfertőtlenítő szert (*Force 1,5 G*) a telepítendő növény gyökérzónájába, bogyós gyümölcsűek esetében 20-40 cm mélységben kell elhelyezni. Házikereti felhasználás esetén a szert az ültetőgödörbe, szintén a növény gyökérzónájába kell elhelyezni. Fontos, hogy a kezelés során biztosítsuk a kiszórt granulátum talajjal történő teljes fedettségét!

okozói a lehullott levelekben is áttelelnek, ezért azokat is gyűjtsük össze és mielőbb semmisítsük meg.

A málna betegségei ellen engedélyezett készítményeket az 1. táblázatban foglaltuk össze.

Ha újság, akkor

Digitalstand

KEDVENC LAPJAID EGY KATTINTÁSRA!

WWW.DIGITALSTAND.HU

Kínálatunkból:

1. táblázat: A málna betegségei ellen engedélyezett készítmények

Készítmény (hatóanyag)	Hatásmód	Kultúra	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forgalmi kategória	m.v.i. (nap)	é.v.i. (nap)
Astra Rézoxiklorid (rézoxiklorid)	kontakt	bogyósok	levél- és vessző-betegségek	20-30 g	III.	0	21
Champ DP (rézhidroxid)	kontakt	bogyósok	levél- és vessző-betegségek (őszi, tavaszi lemosó permetezés)	30 g	III.	0	21
Cuprofix 30 DG (mankoceb + bordói keverék)	kontakt	málna	vesszőbetegségek	30-40 g	III.	0	21
Funguran-OH 50 WP (rézhidroxid)	kontakt	málna szeder, ribiszke, köszméte, feketebodza	levél- és vessző-betegségek	20-30 g	III.	0	4 14
Kocide 2000 (rézhidroxid)	kontakt	málna	vesszőbetegségek	17,5-20 g	III.	0	5
Miltox Speciál Extra WP (rézoxiklorid + mankoceb)	kontakt	bogyósok	levél- és vessző-betegségek	20-30 g	II.*	0	21
Rézoxiklorid 50 WP (rézoxiklorid)	kontakt	bogyósok (lemosás) málna	levél- és vessző-betegségek	0,2-0,3 g	III.	0	21 5
Vitra Rézhidroxid (rézhidroxid)	kontakt	bogyósok málna	levél- és vessző-betegségek	20-30 g	III.	0	21 5
Vegesol R (rézhidroxid + napraforgóolaj)	kontakt	málna	vesszőbetegségek	30 ml	III.	0	5
Mythos 30 SC (pirimetanil)	mélyhatású	málna	szürkepenész	20-30 g	II.	0	7
Quadris (azoxistrobin)	felszívódó	málna, szamóca	szürkepenész, levél- és vessző-betegségek	7,5-10 ml	III.	0	7 3
Teldor 500 SC (fenhexamid)	részleges transz-lamináris hatás	málna, szamóca	szürkepenész	10 ml	III.	0	7 3
Switch 62,5 WG (fludioxonil + ciprodinil)	kontakt + felszívódó	málna, szeder	szürkepenész	10 g	III.	0	10
Thiovit Jet (kén)	kontakt	málna	lisztharmat	30-70 g	III.	0	nk

*800 g-os, illetve ez alatti kiszerelésben III. forgalmi kategória

Fajhibrid fehér és kék szőlők

A BETEGSÉGELLENÁLLÓSÁGOT TÖBB FORRÁSBÓL IGYEKEZTEK BEÉPÍTENI A NEMESÍTŐK A SZŐLŐFAJTÁKBA. SZOROZATUNK MOSTANI RÉSZÉBEN OLYAN FAJHIBRIDEKET MUTATUNK BE, AMELYEK BEN MÉG VISZONYLAG SOK A „VITIS AMURENSIS-VÉR”.

DR. HAJDU EDIT

ODYSSEUS

Budapesten a volt Kertészeti Egyetem Genetikai és Növénynemesítési Tanszékén 1966-ban hozták létre a (*Vitis amurensis* x *Vitis vinifera*) F₂ és a *Thallóczy Lajos muskotály* fajták keresztezésével. Államilag minősített, rezisztens, fehérbort adó fajhibrid. Termése szeptember első felében érik 18-20 magyar mustfokkal és 6-10 g/l titrálható savtartalommal. Termése eléri a 12-19 tonnát hektáronként. Fürtjei nagyok, vállasak, igen tömött szerkezetűek. Bogyói kicsik, gömbölyűek, sárgászöldek, alig hamvasak, kissé üvegesek, lédúsak, semleges ízűek. Tőkéje középerős növekedésű, kevés hajtást nevel, hónaljajtást szinte nem is hoz. Lombsátra szellős, levelei feltűnően fényesek. Rügyei termékenyek és jól tűrik a fa-

gyokat. Virágai jól termékenyülnek. Zöld részei magas szinten ellenállnak a szőlőperonoszpórának, a szőlőlisztharmatra jó közepes az ellenállóságuk. Bogyói nem rothadnak. A szárazságra mérsékeltlen érzékeny. Nagy tenyészterületet, jó vízgazdálkodású és tápanyagban gazdag talajt kedvel. Sok fényt és hőt igényel. Magas művelésű és környezetkímélő termesztésre alkalmas. Szálvesszős metszéssel bőven terem. Szürete könnyű és gyors. Kedvező a lényeredéke. Bora testes, finom illatú, zamatanyagokban gazdag, kemény savai adják a gerincét. Éreléssel különleges minőségű fehérborkészíthető belőle.

ORPHEUS

Budapesten a volt Kertészeti Egyetem Genetikai és Növénynemesítési Tanszékén nemesítették 1965-ben, a (*Vitis amurensis* x *Vitis vinifera*) F₂ és az *Irsai Olivér* fajták keresztezésével. Államilag minősített, rezisztens, fehérbort adó fajhibrid.

Termése szeptember 20-30. között érik 19-21 magyar mustfokkal és 6-12 g/l titrálható savtartalommal.

Fürtjei középnagyok, kúposak, közepesen tömöttek. Bogyói kicsik, gömbölyűek, sárgászöldek, túlérésben kissé rózsaszínesek, húsup lédús, finom savérzettel.

Igen nagy terméshozamra (19-21 t/ha) képes, de termése évjáratfüggő.

Tőkéje erőteljesen nő. Nagy tenyészterületen és magas művelésen termesztendő.

Rügyei termékenyek és téltűrők. Hosszúelemes metszéssel sok fürtöt nevel. A szőlőperonoszpórával szemben ellenálló, bogyói nem rothadnak, a szőlőlisztharmatra viszont érzékeny. A szárazságot jól tűri. Tókéi meghálálják a kedvező víz- és tápanyagellátást. Szürete könnyű, feldolgozása hatékony, mert jó a bogyók lékinyerése. Mustja és bora könnyen tisztul.

Reduktív technológiával minden évben kiemelkedő minőségű, illatban, zamatban gazdag és testes bor készíthető belőle. Savai élénkek, kellemesek, a Szürkebarát savaira emlékeztetők.

PANNON FRANKOS

Budapesten a volt Kertészeti Egyetem Genetikai és Növénynemesítési Tanszékén nemesítették 1965-ben, a (*Vitis amurensis* x *Vitis vinifera*) F₂ és az Irsai Olivér fajták keresztezésével. Államilag minősített, rezisztens,

vörösbort adó fajhibrid.

Termése szeptember végén érik 17-21 magyar mustfokkal és 8-10 g/l titrálható savtartalommal. Fürtjei középnagyok, kúposak vagy kissé vállasak, kedvezően tömöttek. Középnagy, gömbölyű bogyóinak héja szívos, kékesfekete és feltűnően hamvas, húsa lédús, semleges ízű és rózsaszín. Rügyei termékenyek és téltűrők. Tókéje erőteljesen nő, erős és fás kacsokat fejleszt, ami a metszést kissé nehezíti. Lombsátra szellős és zöldmunkákkal könnyen kezelhető.

Kiváló rezisztenciája van a fagyokkal és a szőlő gombás betegségeivel szemben. Bogyói nem vagy csak alig rothadnak. Nagy tenyészterületen, magas művelésen és szálvesszős metszéssel termesztendő. A környezetkímélő szőlőtermesztés ígéretes fajtája. Gépi szüretre alkalmas, de kézzel is könnyen szedhető.

Héjon erjesztve bora színanyagokban rendkívül gazdag, rubinvörös, színe és savai a Kékfrankoshoz hasonlóak. Éreléssel bársonyos, testes és kedves ital készíthető belőle.

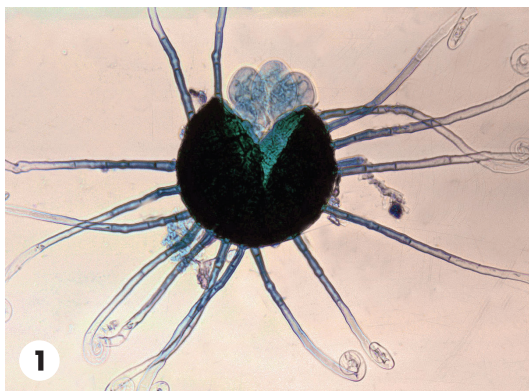
Megelőző védekezések

A SZÜRET UTÁNI IDŐSZAKBAN ELKEZDHETJÜK AZOKAT A MEGELŐZŐ JELLEGŰ NÖVÉNYVÉDELMI MUNKÁKAT, AMELYEK MÁR A JÖVŐ ÉVI TERMÉS BIZTONSÁGÁT SZOLGÁLJÁK. A KÓROKOZÓK ÁTTELELŐ KÉPLETEINEK EGY RÉSZÉ A LEHULLOTT LEVELEKBEN VÉSZELI ÁT A TELET, EZÉRT EZEK GYÉRÍTÉSÉVEL CSÖKKENTENI TUDJUK A KÖVETKEZŐ ÉVI KEZDETI FERTŐZÉSEK MÉRTÉKÉT. ÍGY ŐSZEL MÉG A LOMBHULLÁS ELŐTT VÉGEZHETÜNK LOMBFERTŐTLENÍTÉST, HOGY A LISZTHARMAT ÁTTELELŐ KÉPLETEINEK SZÁMÁT CSÖKKENTSÜK.

DR. KOLEVA ROSZICA

A kórokozók áttelelését a fertőzött levelek összegyűjtésével és elégetésével, vagy a lehullott lomb vegyszeres kezelésével akadályozhatjuk meg. Ily módon a szőlő kórokozói közül a szőlőorbánc és a feketerothadás mellett jelentősen csökkenthetjük a lisztharमत és a peronoszpóra következő évi kora tavaszi fertőzések mértékét is (lásd: 1. táblázat). Ezt a munkát semmi esetre se hagyjuk tavaszra, mert a tél folyamán a szél által szétszórt beteg leveleket a tél végén sokkal nehezebb összeszedni.

Ha jelentős a lisztharमत-fertőzöttség a leveleken, a nyugalmi időszak elején elvégzett lemosó permetezéssel (pl. Nevikén, Nevikén Extra) a kleisztotéciumok (1. kép)

száma jelentősen csökkenthető, mert a kezelés hatására a még éretlen termőtestek összeszáradnak és elpusztulnak, újak pedig már nem képződnek. Minél korábbi a

beavatkozás, annál jobb eredményre számíthatunk.

A fekete- (2. kép) és a fakórothadás (3. kép) kórokozója a bogyókon is áttelel, ezért a beteg, elszáradt fürtök leszedésével is megakadályozhatjuk a fertőzést a következő tenyészidőszakban.

A szőlőtőkék szöveti elhalását, leromlását kiváltó kórokozó gombák gyökér-

elhalást (pl. *fehértelyes gyökérgomba*, *szegecsfejű gyökérgomba*), vessző- és törzspusztulást (pl. *szőlő eutipiózis*, *szőlő feketefoltossága*) okozhatnak, de ehhez a csoporthoz tartoznak a farontó ESCA gombák is, pl. a sztereumos tőkeelhalás kórokozója is. A további fertőzések megakadályozására az elhalt tőkekarokat vagy esetleg az egész tőkét a tünet megjelenése után le kell vágni és el kell égetni. Az elpusztult részek eltávolítását az egész tenyészidőszak alatt végezhetjük. A beteg részek levágása után gondoskodni kell a sebek gyors lezárásáról sebkezelő anyaggal (pl. *Fagél fasebkezelő pasztával*). A gyökérelhalást okozó gombák esetében a fertőzött tőkétet minél előbb ki kell szedni és meg kell semmisíteni.

Az 1. táblázatban azokat a szőlőbetegségeket gyűjtöttük össze, amelyek ellen a nyugalmi időszakban is védekezhetünk.

Rejtett élettani folyamatok

Novemberben, a lombhullást követően a szőlő is nyugalmi állapotba kerül, ami a tavaszi nedvkeringés megindulásáig tart. A szőlőveszők is akkorra érnek be és felveszik a fajtára jellemző színt. A *Tramini* beérett vesszője például szürkésbarna, a *Chasselas* fajtájé pirosasbarna, a *Csaba* gyöngyéé pedig barnásvöröses színű. A téli hónapok alatt a szőlőtőkék csökkentett mértékben ugyan, de folytatják életműködésüket. A szövetekben fiziológiai változások zajlanak. A hideg hatására a vesszők sejtjeinek legfőbb anyaga, a keményítő lebomlik és cukorrá alakul át. A cukrok visszaalakulása keményítővé a nedvkeringés megindulása előtt március közepe táján történik.

A leghatásosabb védekezési mód

Bár a szőlőtermesztés egyik sokat vitatott kérdése az, hogy szükség van-e a lemosó permetezés évenkénti elvégzésére, holott például a korai kordonkar-elhalást okozó gombás megbetegedések ellen, valamint a

fakadást is jelentősen késleltető erős atka-fertőzöttség esetén ez az egyik leghatásosabb növényvédelmi beavatkozás.

A szőlő nyugalmi időszakában lemosó permetezésre alkalmazható készítmények:

- Lisztharmat, pajzstetvek, atkák (gyérítésre) ellen: *Agrokén* (III. forg.kat.), 2,5-5%-os töménységben (250-500 ml szer 10 l vízhez); *Nevikén* (III.), 2,5-5%-os töménységben (250-500 ml szer 10 l vízhez); *Nevikén Extra* (III.), 2,5-5%-os töménységben (250-500 ml szer 10 l vízhez).
- Levél- és gubacsatkák ellen (tavaszi lemosóként): *Vektafid R* (III.), 3%-os töménységben (300 ml szer 10 l vízhez,
- Lisztharmat, peronoszpóra ellen (tavaszi lemosóként): *Vektafid R* (III.), 1%-os töménységben (100 ml szer 10 l vízhez).
- Baktériumos, gombás eredetű betegségek ellen, atkák, pajzstetvek gyérítésére (gyapjas fejlődési állapotig):

Olajos Rézkné (III.), 4%-os töménységben (400 ml szer 10 l vízhez).

- Gombabetegségek (pl. peronoszpóra, orbánc, lisztharmat*) ellen megelőző védelemre: *Bordóilé+Kén Neo SC* (III.), 0,4-0,5%-os töménységben (40-50 ml szer 10 l vízhez);
- Gombabetegségek (pl. peronoszpóra, orbánc) ellen megelőző védelemre: *Rézoiklorid 50 WP* (III.), *Funguran-OH 50 WP* (III.), 0,2-0,3%-os töménységben (20-30 ml szer 10 l vízhez); *Cuproxtat FW* 0,35-0,4%-os töménységben (35-40 ml szer 10 l vízhez).

* hatásos a lehullott levelekben telelő lisztharmat-szaporító képletek ellen.

A III. forgalmi kategóriájú szerek vásárlásához és felhasználásához külön engedély nem szükséges, de az ezekkel való munka során ismerni kell a növényvédő szerek felhasználására vonatkozó alapvető követelményeket!

1. táblázat. Védekezési lehetőségek a szőlő betegségei ellen a szőlő nyugalmi időszakában

Név (kórokozó)	Telelő alak	Fertőzési források	Védekezési lehetőségek
Szőlőorbánc (<i>Pseudopeziza tracheiphila</i>)	Tál alakú termőtest (apotécium); tavasszal belőle aszkospórák szabadulnak fel és a légmozgással a vizes levelekre kerülve elindítják az elsődleges fertőzéseket	lehullott levelek	A lehullott, beteg levelek összegyűjtése és elégetése, talajba forgatása. A lehullott lomb vegyszeres kezelése réztartalmú szerrel (pl. <i>Bordóilé Neo SC</i> , <i>Rézoiklorid 50 WP</i> , <i>Cuproxtat FW</i>)
Feketerothadás (<i>Guignardia bidwellii</i>)	Kitartóképlet (szklerócium); a fertőzések a szőlő fakadását követően indulnak	lehullott levelek, bogyók, hajtások	A lehullott beteg levelek, illetve a metszés során a fertőzött mumifikálódott növényi részek (pl. bogyók, fűrtrészek) levágása és megsemmisítése, amivel a fertőző anyag kritikus szint alá csökkenthető

1. táblázat. Védekezési lehetőségek a szőlő betegségei ellen a szőlő nyugalmi időszakában

Név (kórokozó)	Telelő alak	Fertőzési források	Védekezési lehetőségek
Szőlőperonoszpóra (<i>Plasmopara viticola</i>)	Vastag falú kitarospóra (oospóra); megfelelő hőmérséklet és csapadék hatására tavasszal kicsirázik és a belőle képződő zoospórák a vízszeppek segítségével kirajzanak és a légnyílásokon keresztül megfertőzik a fiatal leveleket	lehullott levelek, összetöppedt bogyók, talaj	A szüret utáni lemosó permetezés rézzel hozzájárul a következő évi fertőzési lehetőségek csökkentéséhez. Kevésbé fogékony szőlőfajták választása (pl. Zalagyöngye)
Szőlőlisztharmat (<i>Uncinula necator</i>)	Gombafonal a rügyekben* és zárt, gömbölyű termőtest (kleisztotécium), amely a lombozaton keletkezik, de az eső és a szél hatására a szőlő fás részeire kerülve tavasszal innen fertőzi a szőlőleveleket. A fertőzések a szőlő fakadását követően indulnak	rügypikkelyek alatt*, lombozat, fás részek	A fertőzött levelek összegyűjtése és megsemmisítése, szüret után lemosó kezelés elvégzése (pl. Nevikén Extrával) az ivaros termőtestek számának csökkentésére, a betegségre ellenálló fajták telepítése (pl. Nero, Bianka, Viktória gyöngye)
Fakórohadás (<i>Coniella diplodiella</i>)	Köcsög alakú termőtest (piknídium); a piknokonídiumok kicsirázásuk után megfertőzik a megsebzett bogyókat és más zöld részeket	vesszők, elszáradt fűtők bogyói, talaj	A beteg növényi részek eltávolítása és megsemmisítése, a friss sebek lezárása sebekelőző anyaggal (pl. Fagél fesebekelő pasztával)
Kordonkarelhalás (<i>Eutypa lata</i> , <i>Stereum hirsutum</i> , <i>Phomopsis viticola</i> stb.)	Ivaros (piknídium, peritécium) és ivartalan (micélium, spórák) szaporítóképletek, amelyek tavasszal a szőlő zöld részeire vagy a friss vágási sebeire kerülve kicsiráznak és a légnyílásokon vagy a sebekben keresztül hatolnak be a szőlő szövetébe	beteg fás részek, levágott nyesedék, lehullott levelek	A beteg fás részek eltávolítása és elégetéssel történő megsemmisítése, a nagyobb sebfeületek lezárása sebekelőző anyaggal (pl. Fagél sebekelő paszta), lombhullás után a fás részek áztatásszerű lemosása réztartalmú szerrel, a fertőzött nyesedék elégetése

* a rügypikkelyek alatt áttelelő gombamicélium ellen a lemosó permetezés hatástalan, ezért a nyugalmi időszakban nem tudunk hatásosan védekezni ellene

MINDEN NAP ÜNNEP, HA IDŐT SZAKÍTHAT ARRRA, AMI ÉRDEKLI!

MÁR ONLINE IS
RENDELHETŐ

VÁLASSZON A TÖBB SZÁZ LAP KÖZÜL ÉS NYERJEN!

Rendelje meg most kedvenc hírlapját vagy magazinját a Posta webshopján, kézbesítőjénél, vagy a postákon és nyerjen!

Díjaink:

- 3 db 200 000 forint értékű Posta Utazási Utalvány,
- 5 db 100 000 forint értékű Posta Paletta ajándékutalvány,
- 10 db 40 000 forint értékű Posta Paletta sport- és kultúrautalvány

Az akció időtartama:
2017. október 1. - december 31.

A játékszabályzat a www.posta.hu oldalon olvasható.

www.posta.hu/hirlapelofizetes

150
éves
Magyar Posta
A jövőnek címezve

A MAGYAR POSTA ŐSZI AKCIÓJÁBAN

a Magyar Mezőgazdaság Kft. gondozásában megjelenő lapok

**20%
KEDVEZMÉNY!**

Piacvezető agrárgazdasági hetilap

A legnagyobb példányszámú állattenyésztési havilap

Piacvezető kertészeti hetilap

A legolvasottabb méhészeti lap Magyarországon

A kertbarátok közkedvelt magazinja

A kertészek és kertbarátok havilapja

Pegazus A lovasok lapja

Borászati Füzetek A hegyközségek szakfolyóirata

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG KFT. LAPJAINAK AKCIÓS ELŐFIZETÉSI ÁRAI:

KIADVÁNY	1 ÉVRE	1/2 ÉVRE	1/4 ÉVRE
Magyar Mezőgazdaság	~~24 720 Ft~~ 19 800 Ft	~~12 360 Ft~~ 9 900 Ft	~~6 180 Ft~~ 4 950 Ft
Kertészet és Szőlészet	~~22 000 Ft~~ 17 700 Ft	~~11 040 Ft~~ 8 850 Ft	~~5 520 Ft~~ 4 425 Ft
Kistermelők Lapja	~~4 920 Ft~~ 3 900 Ft	~~2 460 Ft~~ 1 950 Ft	-
Méhészet	~~5 460 Ft~~ 4 140 Ft	~~2 500 Ft~~ 2 070 Ft	-
Kertbarát Magazin	~~3 070 Ft~~ 3 090 Ft	-	-
Kerti Kalendárium	~~3 900 Ft~~ 3 100 Ft	-	-
Pegazus - A lovasok lapja	~~3 340 Ft~~ 6 600 Ft	-	-
Borászati Füzetek	~~6 400 Ft~~ 6 720 Ft	-	-

www.magyarmezogazdasag.hu/akcio2017

Az akció 2017. október 2 - december 31. között érvényes, valamint más akciókkal nem összevonható.

Csodás kérgék

NOVEMBER VÉGÉRE A FÁK, CSERJÉK MEGSZABADULTAK LOMBRUHÁJUKTÓL, AZ ÉLÉNK ŐSZI LOMBDÍSZÚ FÁK IS ELHULLATTÁK LEVELEIKET. A ZÚZMARÁS HAJNALOKON, HŐLEPTE TÉLI NAPOKON MOST TÚNIK ELŐ A KÉRGEK, VESSZŐK EDDIG REJTETT SZÉPSÉGE.

PAP EDINA

Sokan ismerik a fehér somot (*Cornus alba*), aminek *Sibirica* (1. kép), illetve tarka levelű *Sibirica Variegata* fajtájának égővörös, fényes vesszői szinte lángolnak a hófödte tájban. Kínában, Koreában őshonos faj, kezdeti növekedés gyors, de nem burjánzó. Kifejlett korban akár 2-3 magasra is megnő, de rendszeres metszéssel korlátozható a magassága, sűrűsíthető a bokra. Az említett fajtákon kívül több újabb, mutatós vesszőjű, betegségekkel szemben ellenálló fajtát is nemesítettek. Ilyen a szintén vörös vesszőjű *Bloodgood* és a sárga *Bud's Yellow*. Napos helyre, csoportosan ültessük, önmaga vagy más, szintén színes vesszőjű somfajok társaságába (2. kép).

A sárgavesszőjű somok régóta ismert változata az észak-amerikai származású *Cornus stolonifera Flaviramea*. Edzett, gyorsan növe-

tarackoló díszcserje, az előző fajhoz hasonló igényekkel. Újabb fajtája a világospiros vesszőjű *Cardinal*. Alkatuk hasonló, így ezeket a somfajokat, fajtákat sávosan ültetve társíthatjuk egymással. Jól mutatnak fehér kérgű nyírfacsoport között is.

A színek mellett a formák is hangsúlyt kapnak télen. A spirálfűz (*Salix alba Tristis Resistenta*) vagy a csavartmogyoró (*Corylus avellana Contorta*) hamvas vesszői érdekes látványt nyújtanak a téli kertben. A csavartmogyoró hímbarokái hosszú, meleg őszön már októberben kifejlődnek (3. kép).

A korán kihajtó fűzek duzzadt rügyei szintén látványosak. A fűzek rendkívül változatos vesszőszínét a kosárkötők már évszázadok óta kihasználják. Jó vízellátottságú talajon igen gyorsan növekvő igénytelen növény, de bármely talajtípuson szépen díszít (4. kép). A fűz számos fajtáját termesztik külföldi faiskolák kifejezetten vesszeik téli színhatásáért. Ilyen a *Salix acutifolia*, a *S. alba Britzensis Chermesi-*

na, Vitellina, a *S. aquatica Gigantica* Korso, a *S. babylonica* var. *Pekinensis*, a *S. x Flame*, a *S. fragilis Belgium Red*, a *S. irrorata*, a *S. pendulina Elegantissima*, a *S. pentandra*, a *S. purpurea Eugenii*, *Nana*, a *S. rubens Hutchinsons Yellow*, a *S. udensis Sekka* és a *S. viminalis*.

A fák közül a legközismertebb díszítő kérgű faj az eurázsiai tundrák növénye, a nyír (*Betula pendula*). Érdekes, leváló kérgé van a fekete nyírnek (*Betula nigra*). *Heritage* fajtájának lazacrózsaszín kérgé pikkelyesen leváló. Ez a fajta 15-18 méter magasra nő és száraz talajon is megél. Célszerű többen visszavágni, és több, 4-5 törzssel nevelni a növényt, hogy a kéregdész még hatásosabban érvényesüljön. A himalájai nyír (*Betula utilis*) *Jacquemontii* változatának érdekessége, hogy hófehér kérgé teljesen sima, idősebb korban sem repedezik fel (5. kép). Tavasszal fűrtben csüngő hímbarokái, ősszel pedig élénksárgára színesedő lombja igen feltűnő. Ne feledkezzünk azonban meg a platánok szabálytalan lemezekben leváló kérgéről sem.

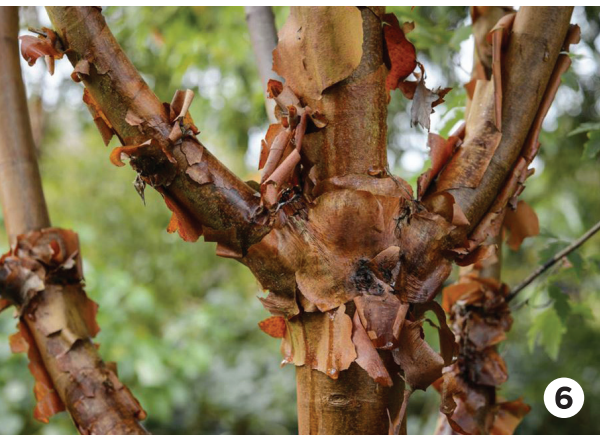
Igazi különlegesség a papírkérgű juhar (*Acer griseum*) ami kétségkívül az egyik legszebb téli díszű fa. A Közép-Kínából származó növény lassan nő, végleges magassága mindössze 7-9 méter, így kis kertekbe is bát-

ran ültethető. Rozsdabarna, papírszerű kérge kunkorodó gyaluforgácsszerűen válik le (6. kép). Napos, félárnyékos helyet igényel, a talaj iránt közömbös. Őszi lombszíne élénkvoros. A közép-kínai juhart (*Acer davidii*) kígyóbőr kérgű juharnak is nevezik. Világoszöld kérgének fehércsíkos, barnás, márványszerű mintázata a kígyó bőréhez hasonlít (főképen). Ez az igen mutatós kéreg azonban érzékeny a tűző napsütésre, ezért célszerű félárnyékba ültetni. Középmagas, 15 méterre növő fa.

Igen szép, fénylő, mahagóni vörös, keresztirányban szalagosan hámló és repedező

kérgű fa a tibeti cseresznye (*Prunus serrula*) (7. kép). Kis kertekbe kiváló választás, végső magassága 10 méter. Mérsékelt nedves, tápdús talajt és napos fekvést kedvel.

*Orchidea
kiállítás és bromélia*

a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban,
a Vajdahunyadvárban
2017. 11. 9-12.
Nyitva: 10-18 óráig
Zárás: vasárnap 17 órakor

A Magyar Orchidea Társaság
bemutatja:

Cymbidium
a Himalája
királynője

www.orchideatársasag.hu
www.orchideakiallitas.hu

MARZIKA
KÖZNEVELÉSI ÉS KULTURÁLIS KÖZPONT

A krizantém kártevői

A KRIZANTÉMOT AZ OKTÓBERI SZÁMUNKBAN ISMERTETETT KÓROKOZÓK MELLETT SZÁMTALAN KÁRTEVŐ ÁLLAT IS MEGTÁMADHATJA A TERMESZTÉS SORÁN. A LEGTÖBBJÜK SOKTÁPNÖVÉNYŰ, POLIFÁG FAJ. NÉMELYEK ELLEN BIOLÓGIAI NÖVÉNYVÉDELMI MÓDSZEREKET IS BEVETHETÜNK.

DR. ÖRDÖGH GIZELLA

A krizantém-fonálféreg nehezen leküzdhető, polifág faj. A dísz- és zöldségnövények egész sorát károsítja, sőt néhány fásszárú és számos gyomnövényen is megél. A legsúlyosabb kártételt a krizan-

témón – különösen a nagyvirágú fajtákon –, a szamócán és a páfrányon okozza. A fertőzött növények levelén erek által határolt sárga, majd sötétbarna foltok láthatók (1. kép). Később a levelek elbarnulnak és sokáig elszáradva lógnak a száron, majd lehullnak. Mivel a fertőzés alulról fölfelé terjed, a növények felkopaszodnak. Erős fertőzés esetén a virágok is károsodnak, belsejük elbarnul, majd elszáradnak.

A kártevő soknemzedékű, egy generációja 17-23 °C között 10-14 nap alatt fejlődik ki. Terjedése elsősorban szaporítóanyaggal történik, de fertőzhet a talajból is. Növényállományban az öntözővíz és a csapadék viszi át.

Így lassíthatjuk a terjedést

A fonálféreg terjedését úgy lassíthatjuk, hogy a talajt öntözzük és nem a növényt. Az állományt és annak környékét is tartuk gyommentesen. Szaporítóanyagot csak egészséges anyanövényről szedjük. A fertőzött dugványok meleg vizes csávázással (40 °C-on 1 órán keresztül) mentesíthetők. A kiültetett növények közül távolítsuk el a fertőzötteket és semmisítsük meg. Ugyanarra a helyre 4-5 évig ne ültessünk krizantémot, vagy ültetés előtt végezzünk talajfertőtlenítést. Ez esetben ültetés előtt biotesszttel (salátavagy zsázsamag csíráztatásával) meg kell győződnünk arról, hogy a talaj mentes-e a növényre ártalmas (fitotoxikus) szermaradványoktól. Ha a teszt alapján csírázásgátlást tapasztalunk, a talajt újból fel kell lazítani, szellőztetni.

A nyugati virágtripsz Kaliforniából terjedt el (ezért kaliforniai virágtripsznek is hívják), hazánkban először Budapesten észlelték 1989-ben. Azóta már az ország egész területére széthurcolták. Melegigényes, ezért különösen a fűtött növényházakban okoz súlyos kárt. Polifág faj, a növényházi

dísznövények közül kedvelt tápnövénye a krizantém is. Elsősorban a bimbókat és a virágokat, kisebb mértékben a leveleket is károsítja. Szívogatásával a szíromleveleken színváltozást és torzulást, a leveleken ezüstös elszíneződést okoz (2. kép).

Kártételét fokozza, hogy vírusokat is terjeszt. Soknemzedékű faj, egy nemzedéke 20 °C-on 22 nap alatt fejlődik ki. A nőtény tojásait a bimbóba és a virágba süllyeszti, ahol a kikelő lárvák azonnal meg is kezdik táplálkozásukat. A második lárvastádium után a talajba húzódnak, ahol két nem táplálkozó lárvastádiumukat (prenimfa, nimfa) töltik. A nimfák imágóvá vedlenek, a felszínre jönnek és folytatják károsításukat. Ebből a bonyolult fejlődési módból adódhat, hogy többen úgy vélik, nem volt hatékony a korábban alkalmazott növényvédő szer.

A nyugati virágtripsz jelenléte a virágok boncolásával, fehér papír feletti kopogtatásával állapítható meg. Az imágók rajzását világoskék, ragadós lapokkal is nyomon követhetjük. Észlelés esetén blokkszerűen, háromnaponként permetezzünk, legalább hatszor egymás után, lehetőleg felszívódó szerrel. A károsított bimbókat, virágokat semmisítsük meg. Növényházban, biológiai védekezésként *Amblyseius cucumeris* ragadozó atka betelepítése ajánlható.

Szintén soktápnövényű kártevő az üveg-házi molytetű, ami a hajtatott dísznövények közül a bojtocska (*Ageratum*), a fukszia, a gerbera és a muskátli mellett rendszeresen károsítja a krizantémot is. Az imágók és a lárvák a levelek fonákán szívogatnak (3. kép). A növények fejlődésükben visszamaradnak, a levelek elhalványulnak, majd lehullanak. Ürülékükön, a mézharmaton korompenész jelenik meg, ami csökkenti az asszimilációs felületet és a díszítőértéket. Növényházban egész évben, szabadföldön

csak a nyári hónapokban károsít. Kártételét a vírusos betegségek terjesztésével fokozza.

Nemzedékszámuk sok, a hőmérséklettől függően 10-12 is lehet. Tojásait a levelek fonákára rakja. A kikelő lárvák egy napig mozognak, majd a fonákon letelepednek. Elvesztik lábukat, testük körül viaszburkot hoznak létre, ennek védelmében folytatják a szívogatást. Többszöri vedléssel nem táplálkozó nimfává, majd imágóvá alakulnak, és a viaszbölcső hátú pajzsát felrepszte ki-repülnek. Az imágók sárga, ragadós lapokkal csapdázhatók. Észlelésükkor kezdjük meg a védekezést és többször ismételjük. A gyomokat rendszeresen irtjuk. Növényházban ragadozó atka betelepítésével biológiai védekezés folytatható.

A mezei poloskák is rendkívül súlyos károkat okozhatnak. Több fajuk (váltózó, molyhos, világoszöld mezei poloska) károsít, de kárképük és a védekezés megegyezik. Szívogatásuk következtében a bimbók nem nyílnak ki, vagy féloldalasan torzult virágok fejlődnek belőlük. A leveleken halványsárga szívásfoltok keletkeznek, amelyek később elhalnak és kitérődednek. Második nemzedékük augusztus közepétől,

szeptembertől jelenik meg a krizantémon (főképpen). Ősszel behúzódnak a növényházakba. Betelepedésüket a növények rendszeres vizsgálatával kísérhetjük figyelemmel. Ha a virágkezdemény a hajtás-csúcsban megjelent, már 1-2 poloska/m² esetén meg kell kezdeni a védekezést. Az elhúzódó betelepülés miatt a kezeléseket többször meg kell ismételni.

A levéltetvek több faja is szívogat a krizantém hajtásain, levelein, bimbóin, szabadföldön és növényházban egyaránt. Táplálkozásukkal gyengítik, ürülékükkel szennyezik a növényeket. A mézharmaton megtelepedő korompenész csökkenti az asszimilációs területet és elcsúfítja a növényeket. A levéltetvek súlyos károkat okoznak a vírusos betegségek terjesztésével is. Ezért már kis telepek megjelenése esetén kezdjük meg a védekezést. Betelepedésüket a hajtásvégek vizsgálatával, sárga ragadós lapokkal vagy sárga tálcspadékkal követhetjük nyomon.

A gerbera aknázólégy a krizantémot is megtámadja és súlyos károkat okoz. Nálunk csak növényházban károsít, de nyáron a környéken levő gyomokra is tojást rak

és azokon is kifejlődik. Tojásait a levél színén, a bőrszövet alá süllyeszti. Kikelő lárvái a levélben 1-2 mm széles, fehér, kanyargós aknákat készítenek (4. kép). Erős fertőzés esetén egy-egy krizantémlevelel 30 akna is található. A fertőzött levelek elszáradnak, az asszimilációs felület csökkenése miatt a növények gyengén fejlődnek, kevesebb és gyengébb minőségű virágot hoznak. A lárvák kb. 1 hét alatt kifejlődnek, elhagyják az aknát és a talajban bábóznak. A legyek rajzását a növényállomány fölé helyezett sárga, ragadós lapokkal figyelhetjük meg, amelyek egyben gyérítik is az imágókat. A rajzás megindulásától a végéig 5-7 naponként permetezzünk ellenük. A lárvák ellen is védekezhetünk. Tömeges kelésükkor használjunk felszívódó rovarölő szert. A növényházat és a környékét tartsuk gyommentesen. Hajtatásban biológiai védekezésként jó eredmények születtek két fürkészdarázs-faj (*Dacnusa sibirica* és *Diglyphus isaea*) ismételt kibocsátásával.

A közönséges *takácsatka* valamennyi kultúránkat károsítja, de gyomnövényeken is gyakori. Mozgó fejlődési alakjai a levelek fonákán szívogatnak és bejuttatott nyálukkal mérgezik a növényeket. A levél színén kez-

detben elszórtan apró, halvány, pontszerű foltok jelennek meg, amelyek később az egész levéllemezre kiterjednek. A fonáki részen finom szövedék látható, beletapadt por- és ürülekszemcsékkel (5. kép). A károsított levelek később megsárgulnak, elbarnulnak és alulról fölfelé fokozatosan lehullanak. A növény gyengébben fejlődik, ami a virágzásra is kihat. Erős fertőzés esetén a bimbókat és a virágokat is súlyosan károsítja. Soknemzedékű, meleg- és szárazságkedvelő faj, így nyár közepére szaporodik fel. Szabadföldön a nőtények kéregrepedésekben, gyomnövény-maradványok között telelnek át. Növényházban egész évben folyamatosan szaporodnak, így 10-12 nemzedék is fejlődhet. Életükbe nyugvó stádiumok is beiktatódnak, amikor nem táplálkoznak és a növényvédő szerekre sem érzékenyek. Jelenlétüket az alsó, idősebb levelek rendszeres vizsgálatával, kézi nagyítóval figyelhetjük meg.

Védekezésként a gyomokat folyamatosan távolítsuk el a területről. A kémiai védelmet már kis egyedsűrűség esetén kezdjük meg. A permetlevelet az atkák élőhelyére és a levélfonákra is juttassuk ki. Csak ismételt kezelések vezetnek eredményre. Növényházban a ragadozó atkák betelepítésével

A krizantém kártevői elleni védekezésre javasolt készítmények

Készítmény	Károsító	Dózis (g vagy ml/10 l víz)	Forgalmi kategória
Basamid G	általános talajfertőtlenítésre: fonálférgek, rovarok, gombás betegségek, gyommagvak ellen. Ültetés előtt alkalmazandó! Utána bioteszt elvégzése javasolt!	50 - 60 g/m ²	III.
Chess 50 WG	levéltetvek, molytetű (zárt termesztő berendezésben)	3 g	II.
Cyperkill Max	szívó és rágó kártevők	3 ml	II.
Floramite 240 SC	takácsatka (hajtatásban)	4 ml	III.
Mospilan 20 SP, 20 SG	szívó és rágó kártevők	5 g	III.
Nissorun 10 WP	takácsatka	5 g	III.
Spin Tor	nyugati virágtripsz (hajtatásban)	2 ml	II.
Sumi Alfa	levéltetvek, molytetű	3 - 10 ml	II.
Teppeki	levéltetvek	1,6 g	III.
Vertimec Pro	takácsatka, tripsz, aknázólégy	5 - 7,5 ml	II.

II. Feltételes forgalmú növényvédő szer
 III. Szabadforgalmú növényvédő szer

Bemutatkozik a Gyenesdiási Kertbarát Kör

TELEPÜLÉSÜNK A KESZTHELYI-HEGYSÉG LÁBÁNÁL, A BALATON PARTJÁN CSODÁS KÖRNYEZETBEN FEKSZIK. A KORÁBBI ÉVSZÁZADOKBAN HEGYKÖZSÉGKÉNT A SZŐLŐTERMELÉS ADTA A MEGÉLHETÉST, ÁM AZ UTÓBBI ÉVTIZEDEK GYÖKERES VÁLTOZÁSA KÖVETKEZTÉBEN GYENESDIÁS ÜDÜLŐTELEPÜLÉSSÉ VÁLT, ÉS CSAK ELVÉTVÉ TALÁLHATÓ EGY-EGY ZÖLDSÉGESKERT. EZEN SZERETNE VÁLTOZTATNI A 2016-BAN MEGALAKULT GYENESDIÁSI KERTBARÁT KÖR.

KÖRTVÉLYESI IBOLYA

A változás érdekében *Volner Lajos*, a Georgikon Karon dolgozó hobbikertész kertbarát kör alakításának javaslatával kereste fel *Gál Lajos* polgármestert, aki támogatta az ötletet. Szerencsére elég szép számmal jöttünk össze, hobbikertészek, agrárszakemberek és *Volner Lajos* vezetésével megalakultunk.

Nagyon jó a kapcsolatunk a Pannon Egyetem keszthelyi Georgikon Karának tanáraival, szívesen tartanak előadást, ezzel is segítve munkánkat. Komposztkészítés, tápanyag-visszapótlás, fűszer- és gyógynövények, gyökér- és levélzöldegek termesztése, valamint gyümölcsfák ápolása és gombaismeret témákban bővítik ismereteinket. Részt vettünk már erdei gombaszedésen is. Nagyszerű foglalkozások alkalmával ismerkedünk és tanuljuk a vetéstől a betakarításig elvégzendő feladatokat. Igazán sokat teszünk azért, hogy egyre többen alakítsanak ki egy kis sarkot a kertjükben, ahol friss zöldséget és fűszernövényt tudnak termelni, akár magaságysban is.

Ezért indult el az „Egy ház - Palántázz!” akció is. A *Volner* család felvállalta a palántanevelést. A palántákat jelképes összegért lehet átvenni, ami a kertbarát kör kasszáját gazdagítja.

Közben a Csili Klubot is megalakítottuk, jelenleg 43 tagunk van. Indulásként 10 különböző fajtájú paprikapalántát osztottunk ki. Az idény zárásaként szerveztük meg az idén szeptember végén a Gyenesdiási Burgonyanap keretében a Csili Mustrát.

Dr. Szeplet Péter egyetemi docens a vadon termő gyógynövényekről tart előadást a Gyenesdiási Kertbarát Körben

Terveink között szerepel többek között sikeres biokertészek meghívása, jól működő biokertészek meglátogatása. Céljaink továbbá: az őszi Csili Mustra kiszélesítése a kertbarát kör tagjai által termelt zöldségek és gyümölcsök bemutatójává. Fűszer- és gyógynövények alaposabb és szélesebb körű ismertetése. Gyümölcsfajok és -fajták kiválasztása, ültetése és ápolása. Jó minőségű talajok előkészítése, tápanyag-visszapótlása (komposztkészítés, szerves trágya fontossága). Fóliasátor alkalmazása, előnyei. Szobanövények szaporítása, gondozása. Szép gyepek kialakítása. Tavasszal Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe keretén belül a régi magyar gyümölcsfajták ismertetése, oltás bemutatása, tanítása. Különleges zöldségfajták ismertetése, felhasználása (kóstolóval), ápolása.

Kertészek kertésze Budafok-Tétényben

A BUDAFOK-TÉTÉNY KERTBARÁT KÖR IDÉN ŐSZEL IS MEGRENDEZTE A HAGYOMÁNYOS TERMÉNYBEMUTATÓ KIÁLLÍTÁSÁT A KLAUZÁL HÁZBAN. 21 KIÁLLÍTÓ MUTATTA MEG, HOGY AZ ELMÚLT IDŐSZAKBAN MILYEN ZÖLDSÉGEK, GYÜMÖLCSÖK, VIRÁGOK ÉS FÜSZERNÖVÉNYEK TERMETTEK A KISKERTJÜKBEN.

VISZKOCSIL DÓRA

A rendezvényt *Karsay Ferenc* polgármester nyitotta meg, aki azt kívánta a termelőknek, hogy leljék kedvüket a kertészkedésben és lásák el családjaikat jó minőségű, friss, egészséges ételekkel. A szeptember 10-dikei terménybemutatón részt vett *Szabolcs Attila* országgyűlési képviselő is, aki a kiállított terményeket megtekintése után úgy fogalmazott: „hihetetlen, hogy mennyire szépek és egészségesek a kiállított zöldségek és a gyümölcsök. Nincs közöttük egy hibás sem”. További négy kerület kertbarát körének képviselőit is vendégül látták.

A rengeteg gyönyörű terménnyel díszített asztal mellett 11 kertbarát hölgy kézimunkáit is megcsodálhatták a látogatók. Nagy látványosság volt a *Takács László* szobrászművész által bemutatott jégkehely is, amelybe válogatott gyümölcsöket tett a kiállító.

Szép eredmények

A 74 tagot számláló Budafok-Tétény Kertbarát Körből 12-en vettek részt az első alkalommal meghirdetett a „Kertbarátok legszebb kertje” nevet viselő fővárosi versenyen. A Kertészek és Kertbarátok Budapesti szövetségének az volt a célja, hogy a budapesti kerületek tisztasága, rendezettsége, virágos környezetének kialakítása és ahol lehet, haszonnövények termelése minél szélesebb körben megvalósuljon. A versenyre összesen 67-en jelentkeztek.

Öt kategóriát hirdettek meg:

1. családi házak kertjei, kerti virágok kiültetése, tisztasága, gondozottsága;
2. családi házak előtti közterület, kerti virágok kiültetése, tisztasága, gondozottsága;
3. a legszebb virágos lakótelepi előkert kialakítása, tisztasága, gondozottsága;
4. lakótelepi erkélyek teraszok, tetőterek virággal, haszonnövényekkel való kiültetése, gondozottsága;
5. családi házak gazdasági (zöldség, gyümölcs, szőlő), kultúrkertjei, azok tisztasága, rendezettsége és gondozottsága.

Harmadik és negyedik kategóriában is első helyezést ért el *Tarnainé Tóth Irma*, második kategóriában második lett *Devescovi Andrásné* és az ötödik kategóriában harmadik helyezést ért el *Tóth Andrásné*. A budapesti verseny összesítésében is dobogós helyen szerepelt a kerületi kertbarát kör.

(A cikk Városházi Híradóban jelent meg.)

A 45 éves Honvéd Kertbarát Kör

45 ÉVE ALAKULT MEG A HONVÉD KERTBARÁT KÖR. A JELES ÉVFORDULÓT NAGYSZABÁSÚ RENDEZVÉNNYEL ÜNNEPELTE MEG A TAGSÁG SZEPTEMBER 7-ÉN, A STEFÁNIA HONVÉD KULTURÁLIS KÖZPONTBAN.

RADVÁNYI IMRÉNÉ

A Honvéd Kertbarát Kör alapító szakmai vezetője, a magyar kertbarát mozgalom „apostola”, a közismert *Bálint György* volt, aki hosszú éveken át szakmailag segítette a lelkes társaságot, Később a vezetést *dr. Komiszár Lajos* egyetemi főtanácsosnak, a virágkertészet mindentudójának adta át. A mai napig az ő szakmai irányításával működik a többnyire nyugállományú hivatásos katonákat és polgári alkalmazottakat tömörítő kertbarát kör.

Tagjaink nemcsak a kertek, hanem egymás barátai is. Igen tartalmas éves munkaterv, tantermi foglalkozások, gyakorlati bemutatók, tanulmányi kirándulások alapján dolgozunk és a gyakorlati tennivalók mellett nagy súlyt helyezünk a legújabb kertészeti eredmények megismerésére. Ebből a megfontolásból hívjuk meg rendszeresen előadónak a Szent István Egyetem neves tanárait, professzorait, valamint a Budapesti Növényvédő Kamara szakmérnökeit.

Rendezvényeink rendszeres látogató-

ja a népszerű rádióriporter, *Bozsik József* – Bozsik gazda –, aki a kör működéséről szóló riportjai mellett a hallgatók kérdéseire adott válaszaiban rendszeresen felhasználja tagjaink szakmai tapasztalatait, a gyakorlat adta egyszerű, de mégis eredményes fortélyokat.

2017. szeptember 7-én, a Stefánia Honvéd Kulturális Központban tartottuk meg a Honvéd Kertbarát Kör 45 éves évfordulóját kiállítással egybekötve. A rendezvényt *dr. Szent-Miklóssy Ferenc*, a Kertészek és Kertbarátok Országos Szövetsége (KKOSZ) elnöke nyitotta meg. A díszvendégünk volt a 98 éves *Bálint Gyuri* bácsi.

A Honvédelmi Miniszter (HM), a társadalmi szervezetek és a nyugállományúak egyesületei javaslatára, e jeles alkalommal a HM Társadalmi Véleményező Bizottság támogatásával *dr. Komiszár Lajos* nyugalmazott egyetemi főtanácsost a Honvédelemért Kitüntető Cím II. fokozatával, *Radványi Imre* nyugállományú pv. ezredest a Honvédelemért Kitüntető Cím III. fokozatával tüntette ki, *Szabó Sándornénak* ajándéktárgyat adományozott.

A KKOSZ hét főnek kiemelkedő munkájuk elismeréseként Elnöki Dicséző Oklevelet adományozott.

A MH vitéz *Szurmay Sándor* Budapest Helyőrség Dandár az évforduló alkalmából Díszpajzsot, az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság I. Katonai Igazgatási Központ Emlék Plakettet adományozott a kertbarát körnek. A megemlékezést a Nemzeti Táncegyüttes műsora színesítette.

A Budapesti Kertbarát Szövetség által meghirdetett „Kertbarátok Legszébb Kertjei” verseny eredményhirdetését is ezen az eseményen tartották. Ezt követte a Honvéd Kertbarát Kör terménybemutatójának díjazása. A szakmai zsűri által odaítélt I. helyezést Radványi Imre és Radványi Imréné érdemelte ki. II. helyezést ért el Vincze József és Vincze Józsefné, Nagy Béla és Nagy Béláné pedig III. helyezést kapott.

A művészeti díj I. helyezettje Kolossváry Miklós érdemelte ki a festményeivel. II. helyezett lett Élő Anna.

A közönség díj I. helyezettje a Radványi házaspár, a II. helyezettje Szabó Sándorné lett.

A művészeti kategóriát a közönség

Monok Zsuzsának ítélte oda csodálatos virágcsendéleteiért, valamint tájképeiért.

NÖVÉNYVÉDELMI TANFOLYAMOK ORSZÁGSZERTE

A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara szervezésében az alábbi 80 óras (zöldkönyves) alaptanfolyamok, valamint 8 óras továbbképzések indulnak:

HAJDÚ-BIHAR MEGYE (DEBRECEN):

80 óras növényvédelmi alaptanfolyam: 2017. november 6-13.

80 óras alaptanfolyamot végeztek 8 óras továbbképzése: 2017. november 27.

Érdeklődni lehet: Nánási Viktória, 06-70-433-4027

PEST MEGYE (ALSÓNÉMEDI):

80 óras növényvédelmi alaptanfolyam: 2017. november 7., 15.30

80 óras alaptanfolyamot végeztek 8 óras továbbképzése: 2017. november 17., 8.00 óra

Helyszín: 2351 Alsónémedi, Dózsa György tér 2.

(Halászy Károly Művelődési Ház és Könyvtár)

Érdeklődni lehet: Gyarmati Beatrix, 06-30-423-3505

További tanfolyamokról érdeklődni lehet:

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara,

Márton Erzsébet irodavezető, 06-1-246-2946

ŐSZI
kertészeti napok

Corvinus Egyetem Budai Campusa

Őszi Kertészeti Napok

A Szent István Egyetem Kertészettudományi Karának Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszéke, a Virágkötők, Virágkereskedő Vállalkozók Magyarországi Szakmai Egyesülete, valamint a Magyar Díszkertészek Szövetsége támogatásával 2017 őszén immár 22. alkalommal szervezte meg a szakképző intézmények tanulóiinak országos ifjúsági kegyeleti és őszi virágkötészeti versenyét, szakmai találkozóját. A verseny mellett idén is lehetett vásárolni kertészeti cégek és intézmények áruiból. Negyedik alkalommal adtak helyet a virágos összművészeti „kamartárlatnak”: a legkülönbözőbb művészeti ágak képviselői állították ki virágos alkotásaikat. A kertbarát körök is fől sorozták legszebb terményeikkel.

Mikus Kata fotóin keresztül adunk ízelítőt a látványos rendezvény hangulatából.

Ajándékozzon Herbáció kiadványokat, vagy előfizetést!

További információk: www.herbacio.hu

Telefonszámunk: 06 30 437 8900

HERBÁCIÓ

Megjelent a Herbáció magazin legújabb száma, és kapható a HerbációPlusz különszám is "Ajándékok növényekből: szívvel-lélekkel" Emellett a Herbáció 12 évének válogatás könyve is megtalálható az újságárusoknál, vagy megrendelhető a 30 437 8900 telefonszámon!

Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Tel.: 06-1-470-0411, Fax: 06-1-470-0410
E-mail: titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu, Web: www.kertbaratmagazin.hu

Megrendelőlap

Megrendelem a **Kertbarát Magazin** című lapot ..... példányban az alábbi címre:

Megrendelő neve: .....

Megrendelő címe: .....

Számlázási név: .....

Számlázási cím: .....

Időtartam: 1 évre 3 870 Ft
 1/2 évre 1 935 Ft

Fizetés módja: csekk
 átutalás

.....
aláírás

A lap megrendelhető a megrendelőlap visszaküldésével a Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2. címre, vagy előfizethető az ország bármely postáján, és a hírlepfelvezetés@post.hu címen, és a +36-1-767-8262-es telefonszámon. A Magyar Mezőgazdaság Kft. az adatok gyűjtésekor, feldolgozása a 2011. évi CXII. törvény alapján jár el.

Áldott, békés karácsonyt
és sikerekben gazdag új évet kívánunk!

KERTI
KALENDÁRIUM